

รายงานวิจัย

พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
กรณีศึกษาวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

จารุวรรณ กมลสินธุ์
อรรวรรณ เกิดจันทร์

โครงการวิจัยนี้ได้รับสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา
ปีงบประมาณ 2562

พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
กรณีศึกษาวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

จารุวรรณ กมลสินธุ์
อรรวรรณ เกิดจันทร์

โครงการวิจัยนี้ได้รับสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา
ปีงบประมาณ 2562

มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา

งานวิจัยของ

จารุวรรณ กมลสินธุ์ และอรรวรรณ เกิดจันทร์

พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

กรณีศึกษาวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์

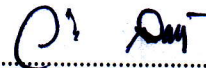
ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา

คณะบริหารและการจัดการ

สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว และสาขาวิชาการจัดการ

เมื่อวันที่ 2 เดือน เมษายน พ.ศ. 2563

ประธานกรรมการ

(รศ.ดร.วินัย รังสินธุ์)

กรรมการ

(ดร.ทินกร พูลพุด)

กรรมการ

(อาจารย์ปานทิพย์ แสนสง)

ชื่อวิจัย	พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา วัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
ผู้วิจัย	นางสาวจรรุวรรณ กมลสินธุ์ และนางสาวอรรณณ เกิดจันทร์
หน่วยงาน	สาขาวิชาการจัดการ และสาขาวิชาการจัดการ โรงแรมและการท่องเที่ยว คณะบริหารและการจัดการ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา
ปีการศึกษา	2563

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพรตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์และ 4) เพื่อเปรียบเทียบลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

วิธีการศึกษาการวิจัยในครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามให้กับนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 400 คนโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การหาสถิติเบื้องต้น ได้แก่ ค่าร้อยละ การแจกแจงความถี่ และค่าเฉลี่ย และการหาสถิติขั้นสูง ได้แก่ การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้สถิติทดสอบค่า t-test และมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test หรือ ANOVA)

ผลการศึกษา ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า ส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 51 และเพศชาย ร้อยละ 49 ซึ่งมีค่าใกล้เคียงกัน อยู่ในช่วงอายุ 20-30 ปี ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพค้าขาย หรือ ธุรกิจส่วนตัว และสถานภาพสมรส

ผลการศึกษา พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ส่วนมากรู้จักวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จากเพื่อน แฟน ญาติ หรือ บุคคลอื่น โดยมีจุดประสงค์หลักคือ มาสักการะสังฆารหลวงพ่ोज้อย ร้อยละ 76.8 และไหว้พระขอพร ร้อยละ 70 ซึ่งมีค่าใกล้เคียงกัน

ส่วนมากจะเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว และมากับครอบครัว ทั้งนี้นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนมากมามากกว่า 5 ครั้ง และส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครสวรรค์

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีต่อวัดศรีอุทุมพรจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับพึงพอใจมาก และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในแต่ละด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีความพึงพอใจต่อด้านสิ่งดึงดูดใจมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

นอกจากนี้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร จังหวัดนครสวรรค์มีข้อเสนอแนะและความคิดเห็น ดังนี้ ส่วนที่เป็นคำชื่นชมจากนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้ความเห็นในภาพรวมว่า วัดศรีอุทุมพรมีความสวยงาม และมีความเป็นเอกลักษณ์ ภายในวัดสงบร่มรื่นเป็นที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติธรรม ส่วนที่เป็นคำแนะนำสำหรับการปรับปรุง นักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความเห็น ว่า ควรจัดสรรสถานที่จอดรถให้เป็นระเบียบ และมีความปลอดภัย ส่วนด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ ทางลาดสำหรับรถเข็นคนพิการ ยังไม่เพียงพอต่อการใช้งาน

ผลการศึกษา การเปรียบเทียบลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ทั้ง 3 ด้าน พบว่า

1) ด้านสิ่งดึงดูดใจเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และสถานภาพ มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน

2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ สถานภาพ มีความพึงพอใจแตกต่างกัน

และ 3) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และสถานภาพ มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: พฤติกรรม ความพึงพอใจ นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

Thesis title: Cultural Tourist Behaviour and Satisfaction Case Study Sri Utum-Porn Temple, NhongKrod Sub-District, Muang District, Nakhonsawan Province.

Researcher: Charuwan Kamolsin and Orawan Kerdjan

Division: Major of Hotel and Tourism Management, Management, Faculty of Administration and Management, Chaopraya University

Academic years: 2019

ABSTRACT

The objective of this study are 1) to study the demographic characteristic of cultural tourists who visit Sri Utum-Porn temple, NhongKrod sub-district, Muang district, Nakhonsawan province 2) to study the cultural tourists' behavior who visit Sri Utum-Porn temple, NhongKrod sub-district, Muang district, Nakhonsawan province, 3) to study the satisfaction of cultural tourists who visit Sri Utum-Porn temple, NhongKrod sub-district, Muang district, Nakhonsawan province. And 4) to compare the demographic of cultural tourists who visit Sri Utum-Porn temple, NhongKrod sub-district, Muang district, Nakhonsawan province.

The research methods of this study used a quantitative method by questionnaire distribution to the tourists who visit Sri Utum-Porn temple, NhongKrod sub-district, Muang district, Nakhonsawan province, with 400 copies of the questionnaire. The data analysis software was used to analyzed by two types of data analysis software, first, the general statistics (percentile, frequency distribution, and mean), and second about the advance statistic (comparative between means of two samples, T-test for more than two samples, analysis of variance (F-test or ANOVA))

The study result of the demographic of the cultural tourists found that most of the samples (51%) were female and 49% were male, which is a similar result. Age 20 - 30 years old, education level is a bachelor's degree. Their occupations are business owners, vendors, and their marital status are mostly marriage.

Result of the study about cultural tourists behavior who visit Sri Utum-Porn temple, NhongKrod sub-district, Muang district, Nakhonsawan province, knew about this place because of their partner, friend, relative, or other persons. Their purpose is to pray the dead body of Laung-phor Joi, the venerable priest as 76.8% and praying for making a wish as 70%. Most of them travel by personal vehicles with their family. Nevertheless, most of the Thai tourists visited more than 5 times and have a domicile in Nakhonsawan province.

Result of the satisfaction of cultural tourists with Sri Utum-Porn temple, Nakhonsawan in 3 of overall perspectives at a very satisfying level, and each field of satisfaction of cultural tourists found that they satisfied the most about the attraction, fewer satisfied with tourist attraction access, and accommodation.

Besides, the tourists have suggestions and opinions such as a compliment from cultural tourists are giving an overall view that Sri Utum-Porn temple has a beautiful location and unique, with a calm atmosphere suit with the meditation. And the suggestions for improvement, the Thai tourists give the opinion, are about the car park management, security, insufficient of some accommodations such as toilet and ramp for wheelchair or disabilities.

The study result of comparative in demographic of the cultural tourists and the satisfaction in all 3 fields found that

1) the attraction field result shows sex, age, level of education, occupation, and marital status have no different satisfaction

2) the accommodation field result shows sex, age, level of education, and occupation have no different satisfaction, except for the marital status field has a different result.

And 3) the tourist attraction access field result shows sex, age, level of education, occupation, and marital status have no different satisfaction, at 0.05 of statistic significant value.

Keywords: Behavior, Satisfaction, Cultural Tourists

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
กรณีศึกษาวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์” เป็น
โครงการวิจัยที่ได้รับเงินทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหารมหาวิทยาลัยเจ้าพระยาที่ให้โอกาสทางวิชาการแก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยหวัง
เป็นอย่างยิ่งว่ารายงานการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไป

จารุวรรณ กมลสินธุ์

อรรวรรณ เกิดจันทร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
สมมติฐานของการศึกษา	3
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์	4
กรอบแนวคิดวิจัยของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์	7
2.2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์	11
2.3 แนวคิดกับทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์	13
2.4 แนวคิดกับทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ	15
2.5 แนวคิดกับทฤษฎีที่เกี่ยวกับองค์ประกอบการท่องเที่ยว	17
2.6 รูปแบบการท่องเที่ยว	18
2.7 แนวคิดกับทฤษฎีที่เกี่ยวกับนักท่องเที่ยว	22
2.8 แนวคิดกับทฤษฎีที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	26
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย	36
3.1 แหล่งที่มาของข้อมูล	36
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	37

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	38
3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	39
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	43
ส่วนที่ 1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว วัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์	44
ส่วนที่ 2 ผลวิเคราะห์พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว วัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์	45
ส่วนที่ 3 ผลวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว วัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์	48
ส่วนที่ 4 ผลวิเคราะห์ข้อคิดเห็นและเสนอแนะอื่นๆ	51
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	55
5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	55
5.2 ขอบเขตของการศึกษา	55
5.3 ระเบียบวิธีวิจัย	56
5.4 สรุปผลการศึกษา	56
5.5 อภิปรายผลการศึกษา	60
5.6 ข้อเสนอแนะ	63
บทที่ 6 บทสรุปผู้บริหาร	66
บรรณานุกรม	68
ภาคผนวก	71
แบบสอบถาม เรื่องพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อวัดศรี อุทุมพร ตำบลหนองกรด จังหวัดนครสวรรค์	72

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแบบสอบถามด้านสิ่งดึงดูดใจ	41
3.2 ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแบบสอบถามด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	41
3.3 ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแบบสอบถามด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	42
4.1 แสดงร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	43
4.2 แสดงร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ	45
4.3 แสดงร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา	45
4.4 แสดงร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ	46
4.5 แสดงร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ	47
4.6 แสดงร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามแหล่งข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว	47
4.7 แสดงร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามจุดประสงค์หลักในการท่องเที่ยว	47
4.8 แสดงร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามยานพาหนะที่ใช้เดินทางท่องเที่ยว	49
4.9 แสดงร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว	49
4.10 แสดงร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามความถี่ในการท่องเที่ยว	50
4.11 แสดงร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว	52
4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจด้านสิ่งดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์	52
4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์	53
4.14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์	53
4.15 ผลการทดสอบสมมติฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านสิ่งดึงดูดใจ จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	54

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

- 4.16 ผลการทดสอบสมมติฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

54

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดงานวิจัย	5
2.1 วัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์	12
5.1 แผนภูมิแสดงร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว	57

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งแต่เดิมมิได้เกี่ยวข้องกับระบบธุรกิจโดยตรง เพราะจุดประสงค์สำคัญของนักท่องเที่ยวเพียงต้องการพักผ่อนหลังจากประกอบกิจการงาน เมื่อจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น กิจกรรมต่างๆ ได้เพิ่มมากขึ้น การดำรงชีวิตเปลี่ยนไปจากเดิม เศรษฐกิจเจริญก้าวหน้ามากขึ้น การพัฒนาและขยายแหล่งท่องเที่ยวจึงไม่ได้เป็นเพียงการสนองความต้องการของประชากรที่เพิ่มขึ้นเท่านั้น แต่จะเป็นการประกอบกิจการที่เป็นไปในรูปแบบธุรกิจโดยตรง ทั้งในระบบท้องถิ่น ระดับประเทศ และความร่วมมือระหว่างประเทศ (วรรณ วทัญญู, 2546)

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา 2561 ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการของรัฐบาลในการเสริมสร้างและยกระดับรายได้จากเมืองหลักสู่เมืองรองและลดความเหลื่อมล้ำ เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้สู่เศรษฐกิจฐานรากเพิ่มขึ้น คาดว่าจะสามารถสร้างเม็ดเงินได้มากกว่า 100,000 ล้านบาท ในเศรษฐกิจจากหญ้า และมีนักท่องเที่ยวมาเยือนเมืองรองจำนวนกว่า 10 ล้านคน ในปี 2561 เพื่อเป็นการกระตุ้นการการท่องเที่ยวเมืองรองทั้ง 55 จังหวัดทั่วประเทศ อันได้แก่ เชียงราย พิจิตร โลก ดาก เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ สุโขทัย ลำพูน อุตรดิตถ์ ลำปาง แม่ฮ่องสอน พิจิตร แพร่ น่าน กำแพงเพชร อุทัยธานี พะเยา อุตรดิตถ์ อุบลราชธานี หนองคาย เลย มุกดาหาร บุรีรัมย์ ชัยภูมิ ศรีสะเกษ สุรินทร์ สกลนคร นครพนม ร้อยเอ็ด มหาสารคาม บึงกาฬ กาฬสินธุ์ ยโสธร หนองบัวลำภู ลพบุรี อำนาจเจริญ สุพรรณบุรี นครนายก ราชบุรี สมุทรสงคราม ชัยนาท อ่างทอง สิงห์บุรี สระแก้ว ตราด จันทบุรี ปราจีนบุรี นครศรีธรรมราช พัทลุง ตรัง สตูล ชุมพร ระนอง นราธิวาส ยะลา ปัตตานี

โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้มีการได้กำหนดแนวทางด้านการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง โดยกระตุ้นการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ภายใต้แคมเปญต่างๆ เช่น “Amazing Thailand Go Local” หรือ “เที่ยวท้องถิ่นไทย ชุมชนเติบโตใหญ่ เมืองไทยเติบโต” “ท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน” หรือ Amazing Thailand Tourism 2018 เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจทางการท่องเที่ยวและมุ่งเน้นการกระจายรายได้สู่ชุมชน เพื่อสนับสนุนความเป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น และกระจายโอกาสในพื้นที่ และมีการมอบรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย หรือรางวัลกินรี ทุกๆ 2 ปี ถือเป็นเครื่องหมายรับรองมาตรฐานสินค้าและบริการ ผู้ประกอบการที่ได้รับการรับรองรางวัลนี้ สามารถนำไปต่อยอดทางธุรกิจและกระตุ้นให้เมืองรองมีแหล่งท่องเที่ยวใหม่เกิดขึ้น และมีการพัฒนามาตรฐานมากขึ้น

ผู้ประกอบการที่พร้อมเข้าร่วมประกวดรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ก็สามารถเข้าร่วมในปี 2562 (กรุงเทพฯธุรกิจ, 2561)

อีกทั้ง ในปัจจุบันการแข่งขันการท่องเที่ยวในตลาดโลกได้ให้ความสำคัญในการนำเอาวัฒนธรรมมาเป็นส่วนหนึ่งในตัวผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ตนจำหน่ายเพื่อสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง ซึ่งสอดคล้องกับกระแสเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) ที่กำลังมาแรง โดยการท่องเที่ยว นับเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่ได้นำเอาวัฒนธรรมมาเป็นจุดขายเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวอเมริกันและยุโรป ที่ต่างสนใจที่จะเรียนรู้วัฒนธรรม มรดกทางประวัติศาสตร์ เยี่ยมชมงานสถาปัตยกรรม และสัมผัสวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในประเทศนั้น โดยเฉพาะประเทศในแถบเอเชียและแอฟริกา รวมถึงชื่อของทีระลึกที่เป็นงานหัตถกรรมผลงานฝีมือที่เกิดจากภูมิปัญญาของคนในประเทศนั้น การท่องเที่ยวในลักษณะดังกล่าวเราเรียกว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมซึ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีมากมายโดยกระจายตัวอยู่ในทุกๆ จังหวัดเพื่อดึงดูดความสนใจให้กับนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว, 2556)

จังหวัดนครสวรรค์ในปัจจุบันเป็นจังหวัดที่มีความน่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย เพราะจังหวัดนครสวรรค์ ถือว่าเป็นเมืองหน้าด่านเข้าสู่ภาคเหนือ คาดว่าในอนาคตจะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครสวรรค์เพิ่มมากขึ้น ซึ่งองค์ประกอบการท่องเที่ยวของจังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย ที่พักที่ได้มาตรฐาน บริการนำเที่ยว มัคคุเทศก์ ร้านอาหาร รถเช่า และที่สำคัญคือแหล่งท่องเที่ยวที่เรียกได้ว่าครบทุกประเภท อันได้แก่ การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวชุมชน การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม สถาบันเทิดทูนต่างๆ และมีแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆที่เกิดขึ้นอีกมากมาย เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว จังหวัดนครสวรรค์ก็มีการเข้าร่วมแคมเปญต่างๆ เช่น ท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน หรือ Amazing Thailand Tourism 2018 และส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง โดยจังหวัดนครสวรรค์ได้มีการเปิดฤดูกาลการท่องเที่ยว เช่น เทศกาลตรุษจีน เย็นดูดาว เข้าดูนก ที่บึงบอระเพ็ด และการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและเรียนรู้วิถีชุมชน เช่น ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี บ้านปากคลอง อ. ชุมแสง และท่องเที่ยวสุขใจสายใยวัฒนธรรมไทย-จีน นครสวรรค์ พิจิตร ในปัจจุบันการท่องเที่ยว จังหวัดนครสวรรค์มีการเร่งพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในทุกๆด้านเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวในปี 2562 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครสวรรค์, 2561)

ซึ่งถือเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองตามนโยบายของรัฐบาลและจังหวัดนครสวรรค์ก็เป็นหนึ่งในการท่องเที่ยวเมืองรอง 55 จังหวัด เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล จังหวัดนครสวรรค์ จึงร่วมแคมเปญต่างๆของรัฐบาลและมีการพัฒนาการท่องเที่ยวด้านต่างๆเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครสวรรค์เพิ่มมากขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะเป็นส่วน

หนึ่งในการช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดนครสวรรค์ โดยผู้วิจัยเลือกทำการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ พฤติกรรมนักท่องเที่ยว และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ เพราะวัดศรีอุทุมพร เป็นหนึ่งในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในโครงการสุขใจสายใยวัฒนธรรมไทย-จีน นครสวรรค์ พิจิตรอีกด้วย จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเพื่อที่จะสามารถนำผลจากการวิจัยครั้งนี้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาวัดศรีอุทุมพรให้นักท่องเที่ยวเกิดสนใจและเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากร ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
- 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
- 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
- 4) เพื่อเปรียบเทียบลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

สมมติฐานของการศึกษา

ลักษณะทางประชากร ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน (เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ) อาจจะมีผลต่อระดับความพึงพอใจ (ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว) ที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ขอบเขตการวิจัย

1) ด้านเนื้อหา

ศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา วัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

2) ด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาและทำวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 400 คน

3) ด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการทำวิจัยตามที่กำหนด เดือนมกราคม ถึง ธันวาคม 2562

4) ด้านพื้นที่

วัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

นิยามศัพท์

พฤติกรรม หมายถึง การแสดงออก หรือการกระทำสิ่งต่างๆของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพรได้แก่ ที่มาของแหล่งข้อมูลข่าวสารที่นักท่องเที่ยวชาวไทยทราบ จุดประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยว ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง ผู้ร่วมเดินทาง ความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยว

ความพึงพอใจ หมายถึงความรู้สึกพอใจ ความรู้สึกชอบ จนเกิดความประทับใจ ซึ่งอาจจะเป็นทัศนคติเชิงบวกหรือลบของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีต่อวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหมายถึงนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้งที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพรตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ แล้ว หรือเพิ่งเคยเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรกก็ตาม

องค์ประกอบการท่องเที่ยว 3 A'sหมายถึง องค์ประกอบหลักของแหล่งท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร จังหวัดนครสวรรค์ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ได้แก่ สถาปัตยกรรมมีความสวยงาม มีความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และทรงคุณค่ามีโบสถ์ลอยฟ้า เสาร้อยต้น ประดับตกแต่งด้วยเครื่องขามเบญจรงค์ ช้อนเงิน ช้อนทอง สวยงาม

2) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ได้แก่ สถานที่จอดรถเพียงพอห้องน้ำสะอาด และเพียงพอ สถานที่บริการข้อมูลและแผนผังทางลาดรถเข็น/wheel chair สำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ รวมถึงห้องปฐมพยาบาล

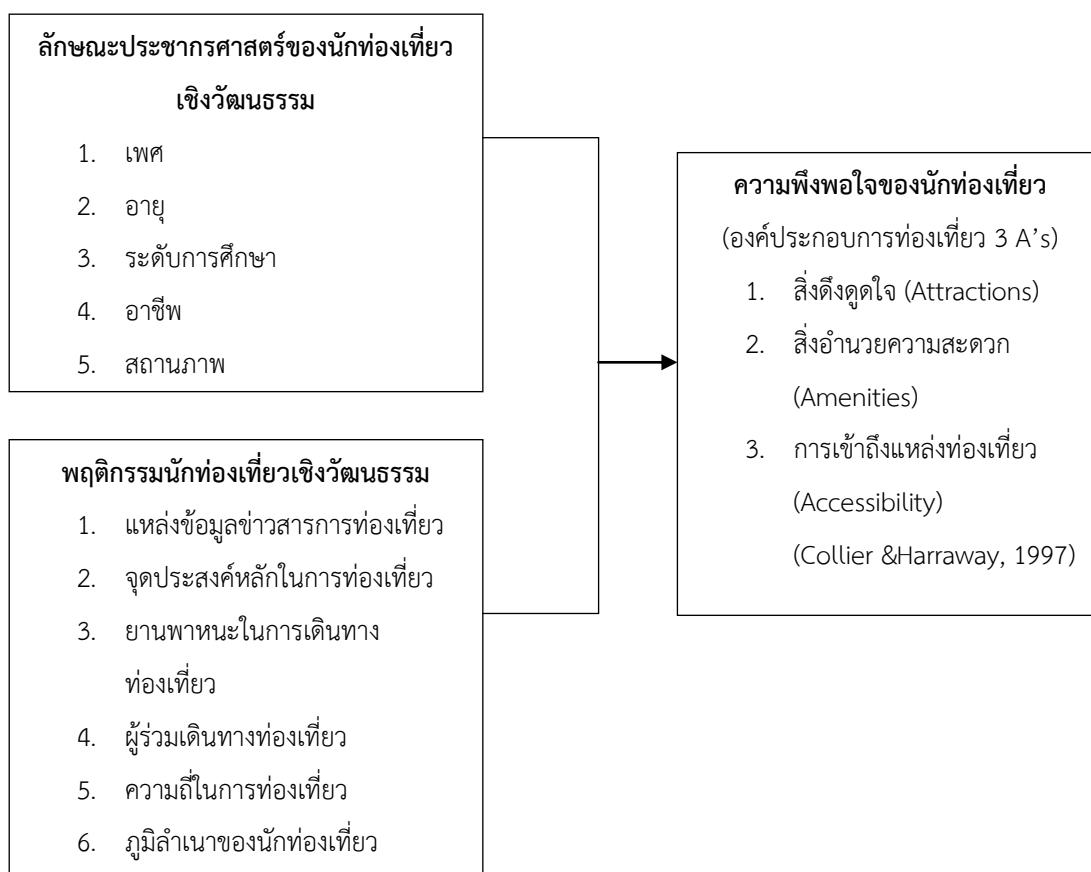
3) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ได้แก่ เส้นทางจราจรเดินทางสะดวก และปลอดภัยมีป้ายบอกทางและสัญลักษณ์เตือนอย่างชัดเจนวัดเข้าถึงง่าย อยู่ไม่ไกลจากตัวเมือง

กรอบแนวคิดงานวิจัย

งานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาวัดศรีทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดงานวิจัยงานวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1) วัดศรีอุทุมพร สามารถนำผลงานวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ภายในวัด การเข้าถึงวัด และพัฒนาบริเวณวัดให้สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจ

2) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครสวรรค์ และเทศบาลนครสวรรค์ สามารถนำผลงานวิจัยไปใช้ในการสนับสนุนและส่งเสริม ในการปรับปรุงและพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม วัดศรีอุทุมพร ให้เป็นที่สนใจและเป็นที่รู้จักสำหรับนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ผู้จัดทำวิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- 2.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
- 2.2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
- 2.3 แนวคิดกับทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์
- 2.4 แนวคิดกับทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ
- 2.5 แนวคิดกับทฤษฎีที่เกี่ยวกับองค์ประกอบการท่องเที่ยว
- 2.6 แนวคิดกับทฤษฎีที่เกี่ยวกับนักท่องเที่ยว
- 2.7 รูปแบบนักท่องเที่ยว
- 2.8 แนวคิดกับทฤษฎีที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

2.1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

นครสวรรค์ มีชื่อปรากฏชื่อในศิลาจารึกว่า เมืองพระบาง เป็นเมืองเก่าแก่ที่สันนิษฐานว่า ตั้งขึ้นในยุคเดียวกับที่กรุงสุโขทัยเป็นราชธานี มีฐานะเป็นเมืองหน้าด่านสำคัญในการทำศึกสงครามมาทุกสมัยตัวเมืองดั้งเดิมตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาขาด (เขาฤๅษี) จรดวัดหัวเมือง (วัดนครสวรรค์) ปรากฏหลักฐานเป็นเชิงเนินดินเป็นแนวปรากฏอยู่ ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเมืองเป็น เมืองขอนแก่น เนื่องจากตัวเมืองตั้งอยู่บนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา และหันหน้าเมืองไปทางแม่น้ำซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออก ทำให้แสงอาทิตย์ส่องเข้าหน้าเมืองตลอดเวลาแต่ภายหลังได้เปลี่ยนเป็น เมืองนครสวรรค์ต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยา นครสวรรค์เป็นที่รู้จักแพร่หลายในชื่อ “ปากน้ำโพ”

ประวัติศาสตร์กล่าวไว้ว่าในคราวที่พระเจ้ากรุงหงสาวดีบุเรงนองยกทัพมาตีกรุงศรีอยุธยาในสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ กองทัพเรือจากกรุงศรีอยุธยาได้ยกไปรบทัพข้าศึกที่ปากน้ำโพแต่ไม่อาจต้านทัพข้าศึกได้จึงล่าถอยกลับไปที่มาของคำว่า ปากน้ำโพ สันนิษฐานได้ 2 ประการคือ 1.มาจากคำว่า “ปากน้ำไหล” เพราะเป็นที่ปากน้ำปิง ยม และน่าน มาไหลรวมกันเป็น ต้นแม่น้ำเจ้าพระยา 2.มีต้นโพธิ์ขนาดใหญ่อยู่ตรงปากน้ำในบริเวณวัดโพธิ์ ซึ่งเป็นที่ตั้งศาลเจ้าพ่อกวนอูในปัจจุบัน จึงเรียกกันว่า ปากน้ำโพธิ์

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้ทรงนำพระพุทธรูปชื่อพระบาง มาประดิษฐานไว้ที่เมืองนี้ ต่อมาไทยรบกับพม่าและปราบหัวเมืองฝ่ายเหนือที่แข็งเมืองยกมาตีกรุงศรีอยุธยาและตอนต้นกรุงเทพฯ กองทัพไทยได้เลือกนครสวรรค์เป็นที่ตั้งทัพหลวง แล้วดัดแปลงชุดคูประตูหอรบ จากตะวันตกตลาดสะพานดำไปบ้านสันคูไปถึงทุ่งสนคู (ปัจจุบันยังปรากฏแนวคูอยู่) เมื่อข้าศึกยกลงมาจากทุ่งหนองเบน หนองสังข์ สลกบาตร และตะวันออกเฉียงใต้ของลาดยาวมาเหนือทุ่งสนคู เมื่อฤดูแล้งเป็นที่ดอนขาดน้ำ ถ้าฝนตกน้ำก็หลากเข้ามอย่างแรงท่วมข้าศึกไทยสามารถยกทัพตีตลบหลัง พม่าวิ่งหนีผ่านช่องเขานี้จึงได้ชื่อว่า เขาช่องขาด

2.1.2 ภูมิศาสตร์พื้นที่และอาณาเขตการปกครอง

จังหวัดนครสวรรค์ เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนล่างของประเทศ มีพื้นที่ 9,597.677 ตารางกิโลเมตร หรือ 5,998,548 ไร่ ใหญ่เป็นอันดับ 9 ของภาคเหนือ ระยะทางจากกรุงเทพฯ ถึงจังหวัดนครสวรรค์ตามเส้นทางหลวงสายพหลโยธิน (สายที่ 1) 237 กิโลเมตร หรือระยะทางตามทางรถไฟ 250 กิโลเมตร

ที่ตั้งและอาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอบางศิลาทอง อำเภอขามเฒ่าวรราชบุรี อำเภอบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชรอำเภอบึงนาราง อำเภอโพทะเล อำเภอบางมูลนาก อำเภอดงเจริญ จังหวัดพิจิตร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอชนแดน อำเภอบึงสามพัน อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอโคกเจริญ อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี อำเภอสรรพยา อำเภอมโนรมย์ อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอเมืองอุทัยธานี อำเภอทัพทัน อำเภอสว่างอารมณ์ อำเภอลานสัก อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศส่วนใหญ่ ประมาณ 3 ใน 4 เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเกษตร มีแม่น้ำสายสำคัญคือ แม่น้ำปิง แม่น้ำยม และแม่น้ำน่านไหลมารวมกันเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านกลางจังหวัด และมีเพียง 6 อำเภอที่ตั้งอยู่บนแม่น้ำสายหลัก สภาพภูมิประเทศทางด้านทิศตะวันตกของจังหวัดมีภูเขาสลับซับซ้อนและเป็นป่าทึบในเขตอำเภอลาดยาว อำเภอแม่วงก์ อำเภอแม่เปินและอำเภอชุมตาบง พื้นที่ป่าของจังหวัดเป็นสภาพป่าที่เชื่อมโยงติดต่อกับป่าห้วยขาแข้งของจังหวัดอุทัยธานี ในส่วนทางใต้ของอำเภอแม่วงก์ ส่วนตอนบนของอำเภอแม่วงก์และอำเภอลาดยาวเป็นส่วนติดต่อกับป่าทึบของจังหวัดตากที่เชื่อมโยงไปถึงป่าทุ่งใหญ่นเรศวรของจังหวัดกาญจนบุรี ส่วนด้านตะวันออกของจังหวัดอำเภอหนองบัวและอำเภอไพศาลี เป็นพื้นที่ราบลาดติดต่อกับเทือกเขาเพชรบูรณ์ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัด เป็นที่ราบค่อนข้างเรียบแคบบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำโดยเฉพาะตอนกลางของจังหวัด

ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอชุมแสง อำเภอท่าตะโก อำเภอโกรกพระ อำเภอเก้าเลี้ยว และอำเภอพยุหะคีรี สภาพพื้นที่ทางทิศตะวันตก (เขตอำเภอลาดยาว อำเภอแม่สวรรค์ อำเภอแม่เปินและอำเภอชุมตาบง) และทิศตะวันออก (เขตอำเภอหนองบัว อำเภอไพศาลี อำเภอตากฟ้าและอำเภอตาคลี) มีลักษณะเป็นแบบลอนลูกคลื่น ยกตัวขึ้นจากตอนกลางของจังหวัดสูงจากระดับน้ำทะเล ปานกลาง 20-100 เมตร

ลักษณะภูมิอากาศ

อากาศร้อนชื้น มีช่วงฤดูฝนและฤดูแล้งที่ชัดเจน ฤดูฝนอยู่ในช่วงกลางเดือนพฤษภาคม - กลางเดือนตุลาคมและจะมีฝนตกชุกในเดือนกันยายน - ตุลาคม ส่วนฤดูหนาวได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงกลางเดือนตุลาคม - กลางเดือนกุมภาพันธ์ และจะมีอากาศหนาวเย็นในช่วงปลายเดือนธันวาคม - กลางเดือนมกราคม สภาพภูมิอากาศของจังหวัดนครสวรรค์ สัมพันธ์กับปริมาณน้ำฝนในแต่ละปี หากปีใดปริมาณน้ำฝนมากกว่า 1,200 มิลลิเมตรต่อปี จะเกิดปัญหาน้ำท่วม ถ้าปริมาณฝนต่ำกว่า 1,000 มิลลิเมตรต่อปีจะประสบปัญหาฝนแล้ง ทั้งนี้สืบเนื่องจากสภาพพื้นที่ของจังหวัดที่มีลักษณะคล้ายท้องกระทะ หรือผีเสื้อกางปีกบิน

การคมนาคม

จังหวัดนครสวรรค์เป็นประตูสู่ภาคเหนือ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามเส้นทางหลวงแผ่นดินสายเอเชีย 237 กิโลเมตร สามารถเดินทางติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ได้สะดวก

การเดินทางติดต่อกับจังหวัดข้างเคียง มีเส้นทางเชื่อมต่อผ่านอำเภอต่างๆ มากมายพอสรุปเป็นหลักใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

- 1) กรุงเทพฯ (ผ่านสระบุรี - ลพบุรี - ชัยนาท) ตามเส้นทางหมายเลข 1
- 2) กรุงเทพฯ (ผ่านบางบัวทอง - สุพรรณบุรี - ชัยนาท) ตามเส้นทางหมายเลข 350
เข้าสู่ เส้นทางหมายเลข 1 ชัยนาทผ่านเข้าพยุหะคีรี หรือเส้นทางสายเอเชีย (บางปะอิน - นครสวรรค์) ตามเส้นทางหมายเลข 32
- 3) ชัยนาท- อำเภอเมืองนครสวรรค์ ประมาณ 60 กิโลเมตร
- 4) อุทัยธานี - อำเภอเมืองนครสวรรค์ ผ่านทางอำเภอโกรกพระ (หมายเลข 3220, 3319 และ 3005) ประมาณ 36 กิโลเมตร ผ่านทางถนนสายเอเชีย (หมายเลข 333 และ 32) ประมาณ 47 กิโลเมตร
- 5) พิษณุโลก - อำเภอเมืองนครสวรรค์ ประมาณ 131 กิโลเมตร
- 6) พิจิตร - อำเภอเมืองนครสวรรค์ ประมาณ 110 กิโลเมตร
- 7) สุพรรณบุรี (ผ่านถนนหมายเลข 340) ประมาณ 155 กิโลเมตร
- 8) สิงห์บุรี (ผ่านถนนเอเชีย หมายเลข 32, 1) ประมาณ 95 กิโลเมตร
- 9) ลพบุรี (ผ่านถนนเอเชีย หมายเลข 32, 1) ประมาณ 135 กิโลเมตร

- 10) กำแพงเพชร (ผ่านถนนพหลโยธิน หมายเลข 1) ประมาณ 120 กิโลเมตร
- 11) ตาก (ผ่านถนนพหลโยธิน หมายเลข 1) ประมาณ 180 กิโลเมตร
- 12) เพชรบูรณ์ (ผ่านทางถนนหมายเลข 225 และแยกเข้าถนนหมายเลข 21) ประมาณ 192 กิโลเมตร

การปกครอง

จังหวัดนครสวรรค์ แบ่งการปกครองออกเป็น 15 อำเภอ คือ อำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอโกรกพระอำเภอชุมแสง อำเภอหนองบัว อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอเก้าเลี้ยว อำเภอดาคลี อำเภอท่าตะโก อำเภอไพศาลี อำเภอพยุหะคีรี อำเภอลาดยาว อำเภอดงพิกุล อำเภอแม่วงก์ อำเภอแม่เปิน และอำเภอชุมตาบง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครสวรรค์, 2561)

2.1.3 แหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมในจังหวัดนครสวรรค์

บึงบอระเพ็ด

สถานที่ตั้ง : อำเภอเมือง เป็นบึงน้ำจืดขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีเนื้อที่ประมาณ 132,737 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมือง อำเภอท่าตะโก และอำเภอชุมแสงในอดีตบึงบอระเพ็ดได้ชื่อว่าเป็น "ทะเลเหนือ" หรือ "จอมบึง" เพราะมีสัตว์และพันธุ์พืชน้ำอยู่มากมาย จากการสำรวจพบว่ามีสัตว์อาศัยอยู่ประมาณ 148 ชนิด พืช 44 ชนิด มีพันธุ์สัตว์ที่หายาก ได้แก่ นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินธร ปลาเสือตอ และในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงมีนาคม จะมีนกเป็ดน้ำจำนวนมากอพยพมาที่บึงแห่งนี้ พื้นที่บางส่วนได้รับการประกาศให้เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงบอระเพ็ดนั้นอยู่ในความดูแลของกรมอนุรักษ์สัตว์ป่า กลางบึงมีตึกที่พักที่สร้างขึ้นเมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จแปรพระราชฐาน

ต้นแม่น้ำเจ้าพระยา

สถานที่ตั้ง : อำเภอเมืองได้ชื่อว่าเป็นเมืองต้นแม่น้ำเจ้าพระยา ทั้งนี้เนื่องจากแม่น้ำปิงและแม่น้ำน่านได้ไหลมาบรรจบกันที่ตำบลปากน้ำโพ บริเวณด้านหน้าเขื่อนในตัวเมืองซึ่งเป็นจุดรวมของแม่น้ำทั้งสองสายดังกล่าว จะมองเห็นถึงความแตกต่างของสายน้ำทั้งสองได้อย่างชัดเจน กล่าวคือ แม่น้ำน่านจะมีสีค่อนข้างแดง และแม่น้ำปิงจะเป็นสีค่อนข้างไปทางเขียวเมื่อมาบรรจบกันแล้วจึงค่อยๆ รวมตัวเข้า ด้วยกันกลายเป็นแม่น้ำสายใหญ่เป็นสายสำคัญของประเทศไทยไหลผ่าน จังหวัดต่างๆ ในภาคกลางไปจนถึงกรุงเทพมหานครและออกอ่าวไทยที่จังหวัดสมุทรปราการ มีความยาว ประมาณ 370 กิโลเมตร

หอชมเมือง นครสวรรค์

สถานที่ตั้ง : อำเภอเมือง เทศบาลนครนครสวรรค์ได้จัดสร้าง "หอชมเมือง" ขึ้น ณ ยอดเขาวัดคีรีวงศ์ เพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวมาเยือนนครสวรรค์ หอชมเมือง เป็นอาคาร 10 ชั้น สูงประมาณ 32 เมตร ประกอบด้วย : ชั้น 1 เป็นจุดประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ชั้น 2 และ 3 เป็นร้านอาหาร

เครื่องเดิม เป็นพื้นที่สำหรับรองรับนักท่องเที่ยวจัดกิจกรรมกลางคืน เช่น ดูดาว สำหรับท่านที่สนใจ เรื่องดาราศาสตร์ชั้น 10 เป็นจุดที่จัดไว้สำหรับชมตัวเมืองนครสวรรค์โดยเทศบาลเมืองนครสวรรค์

วัดศรีวังค์ นครสวรรค์

วัดศรีวังค์ ตั้งอยู่บนเขาตาวังส อำเภอมะนัง วัดศรีวังค์มีองค์มหาเจดีย์ศักดิ์สิทธิ์คือพระจุฬามณีเจดีย์ ซึ่งเป็นทองเหลืองอร่าม ไปทั้งเจดีย์ เมื่อขึ้นไปถึงฐานพระเจดีย์ชั้น 4 จะมองเห็นภูมิทัศน์อันสวยงามของเมืองนครสวรรค์ในระยะไกลประมาณ 10 กิโลเมตร ถ้ามองไปทางทิศตะวันออก จะมองเห็นเขาภบ ปึงบอระเพ็ด และตลาดปากน้ำโพ หากมองไปทางทิศใต้ จะเห็นอุทยานสวรรค์ ต้นแม่น้ำเจ้าพระยา ศาลากลางจังหวัดนครสวรรค์ และเขาจอมคีรีนาคพรต หันไปทางทิศตะวันตก จะเห็นภูเขาน้อยใหญ่ ทอดตัวตระหง่าน อยู่เป็นช่วง ๆ โดยมีภูเขาหลวงเป็นฉากกั้น ยามพระอาทิตย์ อสดง จะเป็นภาพที่งดงามชวนให้หลงใหลในภาพที่ธรรมชาติตกแต่งขึ้น(สวัสดีเที่ยวทั่วไทย, 2560)

2.2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรดอำเภอมะนังจังหวัดนครสวรรค์

วัดศรีอุทุมพร หรือ วัดวังเตือ หรือ วัดหลวงพ่ोज้อย ตั้งอยู่ หมู่ที่ 9 ตำบลหนองกรด อำเภอมะนัง จังหวัดนครสวรรค์ 60000เป็นสถานที่ที่ชาวนครสวรรค์ให้ความเคารพศรัทธา และมีหลวงพ่ोज้อยวัดศรีอุทุมพรสร้างขึ้นเป็นวัดนับตั้งแต่ พ.ศ.2485 โดยมีพระครูจ้อยจนทสุณโณ ดำเนินการและปกครองวัดมาตั้งแต่แรกเริ่มสร้างวัด ชาวบ้านมักจะเรียกว่า “ วัดวังเตือ ” ตามชื่อบ้านมาแต่เดิม และได้รับพระราชทานสูงคามสีมา วันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ.2494 พื้นที่ที่ตั้งวัดนั้นเป็นที่ราบลุ่ม สภาพแวดล้อมเป็นที่นาและมีหมู่บ้านล้อมรอบ อาคารเสนาสนะต่าง ๆ มีอุโบสถกว้าง 8 เมตร ยาว 16 เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ.2593 ศาลาการเปรียญ กว้าง 22 เมตร ยาว 40 เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. 2511 ภูมิสงฆ์จำนวน 4 หลัง

ภาพที่ 2.1 วัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
(กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562)

ต่อมา พระครูจ้อย จนทสุวณโณ ได้ซื้อที่ดินของนางสาวสุพรรณิ และนางสาวราตรี เกษวิริยะ การ เพิ่มอีก 6 ไร่ 3 งาน 27 ตารางวา เมื่อประมาณปี พ.ศ.2539 ได้รับโฉนดที่ดินเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ.2544 จึงได้มีการจัดสร้างอาคารเสนาเสนาต่าง ๆ ขึ้นอีกมากมาย โบสถ์ลอยฟ้า เสา ร้อยต้น แต่สิ่งก่อสร้างที่แปลกคือ ประดับตกแต่งด้วยขามเบญจรงค์ ช้อนเงิน ช้อนทองหลากสี สัน สวยงาม เป็นสถานที่แห่งหนึ่งที่คนนิยมกราบไหว้ ลักษณะเด่นของวัดศรีอุทุมพร ได้แก่ผู้คนนิยมมา สักการะสังฆารหลวงพ่ोज้อยที่ไม่เน่าเปื่อย และนิยมมาเช่าวัตถุมงคลเพื่อเป็นของบูชาโดยเชื่อกันว่าจะ แคล้วคลาดปลอดภัยจากอันตรายทั้งหลาย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562)

จากการศึกษาข้อมูลวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มี ศักยภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สำคัญของจังหวัดนครสวรรค์ และเป็นสถานที่เรียนรู้ด้าน วัฒนธรรมและเรียนรู้ด้านศาสนารวมถึงเป็นสถานที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวนครสวรรค์ นอกจากนี้วัด ศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ยังมีสถาปัตยกรรม ที่สวยงาม เพื่อให้ นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมและมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครันพร้อมที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยว

2.3 แนวคิดกับทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์

2.3.1 องค์ประกอบของพฤติกรรม

พฤติกรรมของบุคคลจะเกิดขึ้นจากองค์ประกอบ 7 ประการ ดังนี้

1) ความมุ่งหมาย (Goal) เป็นความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ทำให้เกิดกิจกรรม คนเรามีพฤติกรรมเกิดขึ้นก็เพราะต้องการตอบสนองความต้องการของตนเอง หรือต้องการทำตาม วัตถุประสงค์ที่ตนได้ตั้งไว้ คนเรายังมีความต้องการหลายๆอย่างในเวลาเดียวกัน และมักจะเลือก สอนตอบสนองความต้องการที่รีบด่วนก่อนความต้องการอื่นๆ

2) ความพร้อม (Readiness) ระดับวุฒิภาวะ หรือความสามารถที่จำเป็นในการ ประกอบพฤติกรรมเพื่อสนองตอบความต้องการ คนเราจะมีความพร้อมในแต่ละด้านที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้นพฤติกรรมของทุกคนจึงไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน และไม่สามารถจะประกอบพฤติกรรมได้ทุก รูปแบบ

3) สถานการณ์ (Situation) คนเรายังจะประกอบพฤติกรรมที่ตนเองต้องการ เมื่อมี โอกาสหรือสถานการณ์นั้นๆเหมาะสมสำหรับการประกอบพฤติกรรม

4) การแปลความหมาย (Interpretation) แม้จะมีโอกาสในการประกอบพฤติกรรม แล้วคนเราก็มักจะประเมินสถานการณ์ หรือคิดพิจารณาก่อนที่จะทำพฤติกรรมนั้นๆลงไป เพื่อให้ พฤติกรรมนั้นมีความเสี่ยงน้อยที่สุด และสามารถที่จะตอบสนองความต้องการของเขาได้มากที่สุด

5) การตอบสนอง (Respond) หลังจากได้แปลความหมาย หรือได้ประเมิน สถานการณ์แล้วพฤติกรรมก็จะถูกกระทำ ตามวิธีการที่ได้เลือกในขั้นตอนของการแปลความหมาย

6) ผลที่ได้รับ (Consequence) เมื่อประกอบพฤติกรรมไปแล้วผลที่ได้จากการ กระทำนั้นๆอาจจะตรงกับความต้องการ หรืออาจจะไม่ตรงกับความต้องการที่ตนเองได้คาดหวังไว้

7) ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง (Reaction to Threat) เมื่อคนเราไม่สามารถ ตอบสนองความต้องการของตนเองได้ก็จะประสบกับความผิดหวัง ซึ่งเมื่อเกิดความผิดหวังแล้วคนๆ นั้นก็อาจจะกลับไปแปลความหมายใหม่ เพื่อที่จะหาวิธีที่จะสนองความต้องการของตนเองใหม่

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า พฤติกรรมมนุษย์นั้นจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง ด้วยกัน ได้แก่ เป้าหมาย ความพร้อม สถานการณ์ การแปลความหมาย การตอบสนอง ผลลัพธ์ที่ ตามมา และปฏิกริยาต่อความผิดหวัง สิ่งต่างๆเหล่านี้ล้วนเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมต่างๆเกิดขึ้นทั้งสิ้น นับว่าเป็นเงื่อนไขที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมของมนุษย์นั่นเอง (Cronbach L. J., 1963)

พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในลักษณะต่างๆได้ 5 ประเภท ดังนี้

1) พิจารณาจากพฤติกรรมที่ปรากฏด้วยการสังเกต พฤติกรรมภายนอก (Overt) คือ พฤติกรรมที่ปรากฏเห็นได้อย่างชัดเจน และพฤติกรรมภายใน (Covert) คือพฤติกรรมที่ไม่ปรากฏให้สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน

2) พิจารณาจากแหล่งที่เกิดพฤติกรรม พฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในร่างกายเมื่อบุคคลมีวุฒิภาวะเป็นพฤติกรรมความพร้อมที่เกิดขึ้นโดยมีธรรมชาติเป็นตัวกำหนดให้เป็นไปตามเผ่าพันธุ์ และวงจรชีวิตและพฤติกรรมที่เกิดขึ้น โดยมีสิ่งแวดล้อมเป็นตัวกระตุ้น เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเนื่องจากประสบการณ์ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น

3) พิจารณาจากภาวะทางจิตของบุคคล พฤติกรรมที่กระทำโดยรู้ตัว (Conscious) เป็นพฤติกรรมที่อยู่ในระดับจิตสำนึก และพฤติกรรมที่กระทำโดยไม่รู้ตัว (Unconscious) เป็นพฤติกรรมที่อยู่ในระดับจิตไร้สำนึก หรือจิตใต้สำนึก หรือเรียกอีกอย่างว่า พฤติกรรมที่ขาดสติสัมปชัญญะ

4) พิจารณาจากแหล่งพฤติกรรมการแสดงออกของอินทรีย์ พฤติกรรมทางกายภาพ (Physiological Activities) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกโดยใช้อวัยวะของร่างกายอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การเคลื่อนไหวร่างกายด้วยแขนหรือขา การปรับเปลี่ยนอิริยาบถของร่างกาย การพริ้มหน้า การโคลงตัว เป็นต้น และพฤติกรรมทางจิตใจ (Psychological Activities) เป็นพฤติกรรมที่อยู่ในระดับความคิด ความเข้าใจหรือเกิดอารมณ์ เป็นต้น

5) พิจารณาจากการทำงานของระบบประสาท พฤติกรรมที่ควบคุมได้ (Voluntary) เป็นพฤติกรรมที่อยู่ในความควบคุม และการสั่งการด้วยสมอง จึงสามารถแสดงพฤติกรรมได้ตามที่ต้องการ และพฤติกรรมที่ควบคุมไม่ได้ (Involuntary) เป็นพฤติกรรมการทำงานของระบบร่างกายที่เป็นไปโดยอัตโนมัติ เช่น กิริยาสะท้อน สัญชาตญาณ และการทำงานของระบบอวัยวะภายใน เป็นต้น (สุภัททา ปินทะแพทย์, 2542)

จากแนวคิดข้างต้นชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมของมนุษย์แบ่งออกได้ 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ พฤติกรรมที่เกิดจากภาวะทางกาย และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากสภาวะทางจิตใจ ซึ่งมีทั้งประเภทที่รู้ตัว และไม่รู้ตัว แบ่งออกเป็นที่ควบคุมได้ และแบบที่ไม่สามารถควบคุมได้ซึ่งพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยก็คือ การกระทำของบุคคลนั้นๆ ซึ่งถูกควบคุมโดยภาวะทางจิตที่สั่งให้กระทำ และภาวะทางกายกระทำตามที่จิตสั่ง เช่น มีจุดประสงค์ไปไหว้พระทำบุญ ก็เกิดจากจิตใจที่อยากจะไป และร่างกายก็พาไปไหว้พระทำบุญ

2.4 แนวคิดกับทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ (gratification) ตามความหมายของพจนานุกรมทางด้านพฤติกรรม ได้ให้ความจำกัดความไว้ว่าหมายถึง ความรู้สึกที่ดีมีความสุข เมื่อคนเราได้รับผลสำเร็จ ตามความมุ่งหมาย (goals) ความต้องการ (need) หรือแรงจูงใจ (motivation) (Wolman B. B., 1973)

ความพึงพอใจหมายถึง พอใจ ชอบใจ ความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกที่มีความสุขหรือความพอใจเมื่อได้รับความสำเร็จ หรือได้รับสิ่งที่ต้องการ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542)

ความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกที่ดีเมื่อประสบความสำเร็จ หรือได้รับสิ่งที่ ต้องการให้เกิดขึ้นเป็นความรู้สึกที่พอใจ (Quirk R., 1987)

โดยสรุปแล้วความพึงพอใจ หมายถึง ความพอใจ ชอบใจ และมีความสุข ที่ความต้องการหรือเป้าหมาย ที่ตั้งใจไว้บรรลุผลหรือสมหวังนั่นเอง สำหรับนักเรียนแล้วก็ใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนส่วนใหญ่ก็ย่อมจะมีความต้องการหรือความคาดหวังว่า สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะสามารถช่วยให้ตัวเองสามารถเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้นหรือได้ผลการเรียนดีขึ้นนั่นเอง ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจ หรือผลการสอบ

ความหมายของความพึงพอใจสรุปได้ว่า ความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะคาดหวังกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดีจะมีความพึงพอใจมาก แต่ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวังหรือไม่พึงพอใจเป็นอย่างยิ่งเมื่อไม่ได้รับการ ตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตนตั้งใจไว้มากหรือน้อย (วิรุฬพรพรณเทวี, 2542)

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ หรือพอใจของบุคคลที่มีต่อการทำงานและองค์ประกอบหรือสิ่งจูงใจอื่น ๆ ถ้างานที่ทำหรือองค์ประกอบเหล่านั้นตอบสนองความต้องการของบุคคลได้บุคคลนั้น จะเกิดความพึงพอใจในงานขึ้นจะอุทิศเวลา แรงกาย แรงใจ รวมทั้งสติปัญญาให้แก่งานของตนให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ (คณิต ดวงหส์ดี, 2537)

สิ่งจูงใจที่ใช้เป็นเครื่องมือกระตุ้นให้บุคคลเกิดความพึงพอใจจากการศึกษารวบรวม และสรุปได้ดังนี้

1) สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ (material inducement) ได้แก่ เงินสิ่งของหรือสภาวะทางกาย ที่ให้แก่ผู้ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ

2) สภาพทางกายที่พึงปรารถนา (desirable physical condition) คือสิ่งแวดล้อมในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งอันก่อให้เกิดความสุขทางกาย

3) ผลประโยชน์ทางอุดมคติ (ideal benefaction) หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่สนองความต้องการของบุคคล

4) ผลประโยชน์ทางสังคม (association attractiveness) คือ ความสัมพันธ์อันดี มีต่อกับผู้ร่วมกิจกรรม อันจะทำให้เกิดความผูกพันความพึงพอใจและสภาพการเป็นอยู่ร่วมกัน เป็น ความพึงพอใจของบุคคลในด้านสังคมหรือความมั่นคงในสังคม ซึ่งจะทำให้รู้สึกมีหลักประกันและมีความมั่นคงในการประกอบกิจกรรม

ความพึงพอใจกับทัศนคติเป็นคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกันมากจนสามารถใช้แทนกันได้โดยให้คำอธิบายความหมายของทั้งสองคำนี้ว่า หมายถึง ผลจากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้นและทัศนคติด้านลบจะแสดงให้เห็น สภาพความไม่พึงพอใจ (Vroom V. H., 1990)

ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพ คุณภาพ หรือระดับความพึงพอใจซึ่งเป็นผลมาจาก ความสนใจต่างๆและทัศนคติที่บุคคลมีต่อสิ่งนั้น (Good C. V. Ed., 1973)

แนวคิดความพึงพอใจที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ (satisfaction) เป็นทัศนคติที่เป็นนามธรรม เกี่ยวกับจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่สามารถมองเห็นรูปร่างได้ นอกจากนี้ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกด้านบวกของบุคคล ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเกิดขึ้นจากความคาดหวัง หรือเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นสามารถ ตอบสนองความต้องการให้แก่บุคคลได้ซึ่งความพึงพอใจที่เกิดขึ้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามค่านิยมและประสบการณ์ของตัวบุคคล

คอตเลอร์กล่าวว่าระดับความพึงพอใจของลูกค้าจะเกิดจากความแตกต่างระหว่างผลประโยชน์จากผลิตภัณฑ์ และความคาดหวังของบุคคล การคาดหวังของบุคคล(expectation) เกิดจากประสบการณ์ และ ความรู้สึกในอดีตของผู้ซื้อ ส่วนผลประโยชน์จากคุณสมบัติผลิตภัณฑ์ หรือการทำงานของผลิตภัณฑ์เกิดจากนักการตลาดและฝ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องพยายามสร้างความพอใจให้กับลูกค้าโดยพยายามสร้างคุณค่าเพิ่ม (value added) การสร้างคุณค่าเพิ่มเกิดจากการผลิต (manufacturing) และจากการตลาด (marketing) รวมทั้งการทำงานร่วมกันกับฝ่ายต่างๆ โดยยึดหลักการสร้างคุณภาพรวม (total quality) คุณค่าเกิดจากความแตกต่างทางการแข่งขัน (competitive differentiation) คุณค่าที่มอบให้กับลูกค้าจะต้องมากกว่าต้นทุนของ (Kotler Philip, 2003)

ความพึงพอใจ (satisfaction)หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของบุคคลที่ได้รับการตอบสนองเมื่อ บรรลุวัตถุประสงค์ในสิ่งที่ต้องการ และคาดหวัง ความพึงพอใจเป็นความชอบของแต่ละบุคคล ซึ่งระดับความพึงพอใจของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกัน อาจเนื่องจากพื้นฐานทางการศึกษา ทางด้าน เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม(ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ, 2541)

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจสรุปได้ว่า ความพึงพอใจเกิดจากทั้ง พฤติกรรม แรงจูงใจ และสิ่งแวดล้อมภายนอก ภายใน ที่ส่งผลให้เกิดความชอบ ความรู้สึกประทับใจ จนเกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคณะผู้จัดทำวิจัย ที่ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อวัดศรีอุทุมพร ซึ่งเป็นความพึงพอใจต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยว

2.5 แนวคิดกับทฤษฎีที่เกี่ยวกับองค์ประกอบการท่องเที่ยว

องค์ประกอบการท่องเที่ยวมีนักวิชาการหลายท่านสรุปไว้ตามแนวความคิดของตน ดังนี้

เทิดชาย ช่วยบำรุง กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยวควรมีองค์ประกอบหลักอย่างน้อย 5 ประการ หรือ 5A's ดังต่อไปนี้

1) Accessibility หมายถึง การเข้าถึง คือ มีความสามารถในการเข้าถึงความสามารถในการคมนาคม ไปยังสถานที่หรือแหล่งท่องเที่ยวได้ดี เช่น มีถนนคอนกรีตและถนนลาดยาง อยู่ในสภาพที่ดี เข้าถึงง่าย สะดวกสบาย รวมไปถึงการเดินทางโดยวิธีอื่นๆ

2) Activity หมายถึง กิจกรรม คือ ภายในแหล่งท่องเที่ยวมีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งที่มีกิจกรรมที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวอย่างสมบูรณ์แบบ เช่น การเดินป่าการปั่นจักรยาน การศึกษาธรรมชาติ การพายเรือ การถ่ายรูป เป็นต้น

3) Amenity หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวก คือ แหล่งท่องเที่ยวต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกเตรียมไว้สำหรับนักท่องเที่ยวอย่างครบครันและเพียงพอ เช่น ด้านสาธารณูปโภค น้ำประปา ไฟฟ้า ถนน โทรศัพท์ สถานีตำรวจ โรงพยาบาล รวมถึงที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก และจุดบริการนักท่องเที่ยว

4) Attraction หมายถึง สิ่งดึงดูดใจ คือ แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยว เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวได้ เช่น ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว รวมไปถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ

5) Accommodation หมายถึง ที่พัก คือ ภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวหรือบริเวณใกล้เคียงต้องมีที่พักไว้เพื่อบริการนักท่องเที่ยว (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2551)

คูเปอร์และบุนิเฟซ กล่าวว่า แหล่งท่องเที่ยวเป็นสถานที่สำคัญที่จะสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งจะต้องประกอบด้วย 4 A's คือ

1) สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) แหล่งท่องเที่ยวควรมีสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ หรือมีลักษณะชวนใจ มีเสน่ห์เฉพาะตัว

2) การเข้าถึง (Accessibility) แหล่งท่องเที่ยวจะดึงดูดความสนใจได้มากหากมีความสะดวกในการเข้าถึง

3) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) แหล่งท่องเที่ยวควรก่อให้เกิดความประทับใจ สุขใจ และซาบซึ้งในการเที่ยวชม

4) บริการเสริมที่คนในท้องถิ่นเป็นผู้จัดหาขึ้นมาเอง (Ancillary Service) แหล่งท่องเที่ยวควรจัดสรรบริการด้านต่างๆ ให้กับนักท่องเที่ยว หน่วยงาน และภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อ

อำนวยความสะดวกและดึงดูดนักท่องเที่ยวมายังสถานที่ท่องเที่ยว (Cooper C. & Boniface B. G., 1998)

คลอเลีย ฮาราเวย์กล่าวว่าแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ประการ หรือ 3 A's ได้แก่

1) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ที่เกิดจากสถานที่ (Site) หรือเหตุการณ์ (Event) โดยสถานที่อาจเกิดจากธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้นแต่เหตุการณ์ที่น่าประทับใจเกิดจากมนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้น

2) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) หมายถึงบริเวณพื้นที่และโครงสร้างสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ที่สร้างขึ้นรองรับกิจกรรมของผู้มาเยือนและกิจกรรมในการบริหารจัดการพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว การก่อสร้างปัจจัยพื้นฐาน เช่นระบบขนส่ง ระบบสื่อสาร ระบบสาธารณูปโภค ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยวเพราะจะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายและเป็นการสร้างภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวด้วย

3) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ซึ่งจะต้องมีระบบขนส่งประกอบด้วยเส้นทาง ยานพาหนะ และผู้ประกอบการขนส่งเพื่อลำเลียงคนและสิ่งของไปยังจุดหมายปลายทาง (Collier A. & Harraway S, 1997)

ในการศึกษาครั้งนี้คณะผู้จัดทำวิจัยเลือกใช้แนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว 3A's ของ Collier & Harraway, 1997 ซึ่งประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจ สิ่งอำนวยความสะดวก และการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว คณะผู้จัดทำวิจัยมีความเห็นว่าแนวความคิดองค์ประกอบของการท่องเที่ยว (3 A's) ของ Collier & Harraway, 1997 มีความครอบคลุมและเหมาะสมเพียงพอกับการศึกษาเรื่องการศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรดอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

2.6 รูปแบบการท่องเที่ยว

2.6.1 รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (natural based tourism)

รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ สามารถแบ่งได้ 5 รูปแบบ ดังนี้

1) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ecotourism) หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

2) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล(marine ecotourism) หมายถึงการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติทางทะเลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศทางทะเล โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

3) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (geo-tourism) หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่เป็น หินผา ลานหินทราย อุโมงค์โพรง ถ้ำน้ำลอด ถ้ำหินงอกหินย้อย เพื่อดูความงามของภูมิทัศน์ที่มีความแปลกของการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่โลก ศึกษาธรรมชาติของหิน ดิน แร่ต่างๆ และฟอสซิลได้ความรู้ได้มีประสบการณ์ใหม่ บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบต่อรักษาสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

4) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (agro tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรมสวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และเลี้ยงสัตว์เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จและเพลิดเพลินในสวนเกษตร ได้ความรู้มีประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานความรับผิดชอบต่อรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น

5) การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ (astrological tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการไปชมปรากฏการณ์ทางดาราศาสตร์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวาระ เช่น สุริยุปราคา ฝนดาวตก จันทรุปราคา และการดูดาวจักราศีที่ปรากฏในท้องฟ้าแต่ละเดือน เพื่อการเรียนรู้ระบบสุริยะจักรวาล มีความรู้ความประทับใจ ความทรงจำและประสบการณ์เพิ่มขึ้น

2.6.2 รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (cultural based tourism)

รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม สามารถแบ่งได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1) การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (historical tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดี และประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยวได้ความรู้มีความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดี ในท้องถิ่นพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อมโดยที่ประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

2) การท่องเที่ยวงานชมวัฒนธรรมและประเพณี (cultural and traditional tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อชมงานประเพณีต่างๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆ จัดขึ้นได้รับความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจในสุนทรียะศิลป์เพื่อศึกษาความเชื่อ การยอมรับนับถือ การเคารพพิธีกรรมต่างๆ และได้รับความรู้มีความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อรักษาสภาพแวดล้อมและมรดกทางวัฒนธรรม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

3) การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท (rural tourism / village tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิต และผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษมีความโดดเด่นเพื่อความเพลิดเพลินได้ความรู้ดูผลงานสร้างสรรค์และภูมิปัญญาพื้นบ้าน มีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรม และคุณค่าของสภาพแวดล้อมโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

2.6.3 รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (special interest tourism)

รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ สามารถแบ่งได้ 10 รูปแบบ ดังนี้

1) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ(health tourism) หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมเพื่อการพักผ่อนและเรียนรู้วิธีการรักษาสุขภาพกายใจได้รับความเพลิดเพลิน และสุนทรีย์ภาพ มีความรู้ต่อการรักษาคุณค่า และคุณภาพชีวิตที่ดี มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อนึ่ง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนี้บางแห่งอาจจัดรูปแบบเป็นการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและความงาม (health beauty and spa)

2) การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา(edu-meditation tourism) หมายถึงการเดินทางเพื่อทัศนศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากปรัชญาทางศาสนา หากความรู้ สัจธรรมแห่งชีวิตมีการฝึกทำสมาธิเพื่อมีประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้นมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวบางกลุ่มมุ่งการเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย เช่นการทำอาหารไทยการนวดแผนไทย รำไทย มวยไทย การช่างและงานศิลปหัตถกรรมไทย รวมถึงการบังคับช้างและเป็นควาญช้าง เป็นต้น

3) การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมกลุ่มน้อย (ethnic tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่วัฒนธรรมของชาวบ้านวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยหรือชนเผ่าต่าง ๆ เช่น หมู่บ้านชาวไทยโซ่ง หมู่บ้านผู้ไทย หมู่บ้านชาวกูย หมู่บ้านชาวกะเหรี่ยง หมู่บ้านชาวจีนฮ่อ เป็นต้น เพื่อมีประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้นมีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

4) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (sports tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเล่นกีฬาตามความถนัดความสนใจ ในประเภทกีฬา เช่น กอล์ฟ ดำน้ำ ตกปลา สนุกเกอร์ กระดานโต้คลื่น สกีนํ้า เป็นต้น ให้ได้รับความเพลิดเพลินความสนุกสนานตื่นเต้น ได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

5) การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (adventure travel) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษ ที่นักท่องเที่ยวไปเที่ยวแล้วได้รับความสนุกสนานตื่นเต้น หวาดเสียว ผจญภัย มีความทรงจำ ความปลอดภัย และได้ประสบการณ์ใหม่

6) การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และฟาร์มสเตย์ (home stay & farm stay) หมายถึง นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการใช้ชีวิตใกล้ชิดกับครอบครัวในท้องถิ่นที่ไปเยือนเพื่อการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้รับประสบการณ์ในชีวิตเพิ่มขึ้น โดยมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นที่ยั่งยืน

7) การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (long stay) หมายถึง กลุ่มผู้ใช้ชีวิตในบ้านปลายหลังเกษียณอายุจากการทำงานที่ต้องการมาใช้ชีวิตต่างแดนเป็นหลัก เพื่อเพิ่มปัจจัยที่ห้าของชีวิตคือการท่องเที่ยว โดยเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศเฉลี่ย 3 -4 ครั้งต่อปี คราวละนาน ๆ อย่างน้อย 1 เดือน

8) การท่องเที่ยวแบบให้รางวัล (incentive travel) หมายถึงการจัดนำเที่ยวให้แก่กลุ่มลูกค้าของบริษัทที่ประสบความสำเร็จ (มีความเป็นเลิศ) ในการขายสินค้านั้นๆ ตามเป้าหมายหรือเกินเป้าหมาย เช่น กลุ่มผู้แทนบริษัทจำหน่ายรถยนต์ ผู้แทนบริษัทจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้า ผู้แทนบริษัทจำหน่ายเครื่องสำอาง จากภูมิภาคหรือจังหวัดต่างๆ ที่สามารถขายสินค้าประเภทนั้นได้มากตามที่บริษัทผู้แทนจำหน่ายในประเทศตั้งเป้าหมายไว้เป็นการให้รางวัลและจัดนำเที่ยว โดยออกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าพักรวมและค่าอาหารระหว่างการเดินทางให้กับผู้ร่วมเดินทาง เป็นการจัดรายการพักรวมตั้งแต่ 2-7 วัน เป็นรายการนำเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ อาจเป็นรายการนำเที่ยวแบบผสมผสาน หรือรายการนำเที่ยวในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง

9) การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม MICE หมายถึงเป็นการจัดนำเที่ยวให้แก่กลุ่มลูกค้าของผู้ที่จัดประชุม มีรายการจัดนำเที่ยวก่อนการประชุม (pre-tour) และการจัดรายการนำเที่ยวหลังการประชุม (post-tour) โดยการจัดรายการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อบริการให้กับผู้เข้าร่วมประชุมโดยตรง หรือสำหรับผู้ร่วมเดินทางกับผู้ประชุม (สามีหรือภรรยา) อาจเป็นรายการท่องเที่ยววันเดียว หรือรายการเที่ยวพักรวม 2- 4 วัน โดยคิดราคาแบบเหมารวมค่าอาหารและบริการท่องเที่ยว

10) การท่องเที่ยวแบบผสมผสานเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้จัดการการท่องเที่ยวคัดสรรรูปแบบการท่องเที่ยวที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นำมาจัดรายการนำเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความแตกต่างระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในระยะยาวนานตั้งแต่ 2-7 วันหรือมากกว่านั้นเช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเกษตร (eco-agro tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและประวัติศาสตร์ (agro-historical tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย (eco-adventure travel) การ

ท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาและประวัติศาสตร์ (geo- historical tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรม (agro-cultural tourism) เป็นต้น(World of tourism, 2011)

ในส่วนของวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์เป็นแหล่งการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและศาสนา ที่มีภาครัฐเข้ามาสนับสนุน และส่งเสริมการท่องเที่ยว

2.7 แนวคิดกับทฤษฎีที่เกี่ยวนักท่องเที่ยว

2.7.1 ความหมายของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยว (tourist) ตามความหมายของสนธิบัตรชาติที่ได้ให้คำนิยามไว้ในปี พ.ศ. 2480 ว่านักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลที่เดินทางอยู่ในประเทศหนึ่งประเทศใดที่มีใช้บ้านเมืองที่อาศัยอยู่เป็นประจำเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง และได้ขยายความต่อไปอีกว่า บุคคลเช่นใด นับเป็นนักท่องเที่ยว และบุคคลเช่นใดไม่นับเป็นนักท่องเที่ยวดังต่อไปนี้ คือ

1) บุคคลที่นับเป็นนักท่องเที่ยว ได้แก่

1.1 ผู้ที่เดินทางเพื่อพักผ่อนใจหรือเพื่อสุขภาพ

1.2 ผู้ที่เดินทางไปประชุมหรือประกอบภารกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง

1.3 ผู้ที่เดินทางเพื่อทำธุรกิจการค้าบางประการ

1.4 ผู้ที่เดินทางมากับเรือที่เปลี่ยวตากับทิวทัศน์สองฝั่งน้ำ แม้จะแวะพักอยู่น้อยกว่า

24 ชั่วโมงก็ตาม

2) บุคคลที่ไม่นับเป็นนักท่องเที่ยว ได้แก่

2.1 ผู้เดินทางมาเพื่อประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งประกอบธุรกิจที่มีรายได้ในประเทศนั้น โดยจะมีสัญญาไว้กับผู้ใดหรือไม่ก็ตาม

2.2 ผู้เดินทางมาเพื่อตั้งถิ่นฐานที่อยู่อย่างถาวรในประเทศนั้น

2.3 ผู้เดินทางข้ามพรมแดนไปทำงานนอกประเทศของตน

2.4 ผู้เดินทางเพื่อเข้าไปเป็นนักเรียน หรือนักศึกษาที่อาศัยอยู่ในที่ที่จัดไว้เป็นหอพักนักเรียนนักศึกษา

2.5) ผู้เดินทางผ่านโดยมิได้แวะลงจากยานพาหนะเลย แม้ว่าจะเดินทางอยู่ในอาณาเขตของประเทศใดประเทศหนึ่ง เป็นเวลามากกว่า 24 ชั่วโมงก็ตาม

2.6) ผู้ลี้ภัยทางการเมืองหรือผู้ลี้ภัยทางศาสนา ไปอยู่ต่างประเทศหรือผู้ลี้ภัยสงคราม (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2493 สหพันธ์องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Union of Official Travel Organization- IUOTO) ได้หยิบยกคำนิยามของ

นักท่องเที่ยวมาพิจารณาใหม่ และได้ตกลงให้นักเรียน หรือนักศึกษาต่างประเทศ นับเป็นนักท่องเที่ยว ด้วย เพราะค่าใช้จ่ายของนักเรียนนักศึกษาเหล่านั้นมาจากต่างประเทศ นอกจากนั้นยังให้เรียกผู้เดินทางที่ตั้งใจมาท่องเที่ยว ณ ประเทศหนึ่ง แต่อยู่ไม่ถึง 24 ชั่วโมง ว่าเป็นนักท่องเที่ยว (excursionist) ซึ่งรวมถึงผู้โดยสารที่เดินทางผ่านประเทศโดยมิได้ออกจากบริเวณที่จัดไว้สำหรับผู้เดินทางผ่านสนามบินด้วย

ต่อมาในปี พ.ศ. 2506 องค์การสหประชาชาติได้จัดประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยว ระหว่างประเทศขึ้นที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี ได้คิดคำขึ้นใหม่แทนคำว่า นักท่องเที่ยว คือ คำว่า “ผู้เยี่ยมเยือนต่างประเทศ” หรือ “Foreign Visitor” ซึ่งหมายถึง บุคคลที่เดินทางไปยังประเทศใดประเทศหนึ่ง ที่มิใช่ที่อยู่อาศัยถาวรของตนด้วยเหตุผลใดก็ตามที่ไม่ใช่ไปเพื่อประกอบอาชีพหารายได้ โดยแบ่งผู้มาเยือนต่างประเทศออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) ประเภทที่ 1 นักท่องเที่ยวต่างประเทศ (foreign tourist) หมายถึง ผู้มาเยือนชั่วคราวที่มาพักอยู่ในประเทศที่มาเยือนอย่างน้อย 24 ชั่วโมง และเป็นการมาเยือนด้วยวัตถุประสงค์อื่น ที่มิใช่เพื่อประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่งหรือไปอยู่ประจำ

2) ประเภทที่ 2 นักทัศนาจรต่างประเทศ (foreign tourist) หมายถึง ผู้มาเยือนชั่วคราวที่เข้าไปอยู่ในประเทศที่มาเยือนน้อยกว่า 24 ชั่วโมง และได้พักค้างคืน ซึ่งรวมถึงผู้มาเยือนกับเรือที่เพลิดากับทิวทัศน์สองฝั่งน้ำด้วย

สำหรับนักท่องเที่ยวภายในประเทศ (domestic tourist) หมายถึงนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของตน โดยใช้เส้นทางที่มีได้ช้อยู่เป็นประจำวัน หรือออกไปนอกเขตจังหวัด ภูมิภาคของตนส่วนประเทศไทยได้ให้ความหมายของนักท่องเที่ยวไว้ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2522 ว่านักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลที่เดินทางจากท้องถิ่นอันเป็นถิ่นที่อยู่โดยปกติของตนไปยังท้องถิ่นอื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจ และด้วยวัตถุประสงค์ที่มีใช้เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

2.7.2 ประเภทของนักท่องเที่ยว

การจัดประเภทของนักท่องเที่ยวสามารถจำแนกได้หลายลักษณะดังนี้

1) ตามการจัดการเดินทาง

1.1 Mass Tourists กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนมาก มีการเดินทางท่องเที่ยวในรายการเดียวกัน พักโรงแรมในระดับเดียวกัน รับประทานอาหาร และทำกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่น ๆ ในแบบเดียวกัน

1.2 Eco Tourists นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวโดยมีจุดประสงค์ที่มุ่งรักษาสภาพแวดล้อมของระบบนิเวศน์

2) ตามจำนวนมากน้อยของนักท่องเที่ยว

2.1 เป็นกลุ่ม (Group Tour หรือ Escort Tour)

2.2 เป็นส่วนบุคคล (Independent Tour)

3) ตามวัตถุประสงค์ของการเดินทางความมุ่งหมายในการเดินทางของนักท่องเที่ยว ซึ่งแบ่งได้ 7 ประการ คือ

3.1 การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจในวันหยุด (holiday-mass Popular individual)

3.2 การท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรมและศาสนา (Cultural Religion) เป็นการเดินทางเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมของสังคมต่างๆ เช่นการศึกษาความเป็นอยู่ การชมศิลปะ ดนตรี ละคร การนมัสการศูนย์ศาสนา เป็นต้น

3.3 การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา (Educational) เป็นการเดินทางเพื่อการทำวิจัยการศึกษา สอนหนังสือ ฝึกอบรม หรือดูงานต่างประเทศ ซึ่งจะต้องพำนักอยู่สถานที่นั้นๆ เป็นเวลานาน

3.4 การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬาและบันเทิง (Sport and Recreation) คือการเดินทางไปชม หรือร่วมแข่งขันกีฬา หรือนันทนาการต่างๆ

3.5 การท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์ และความสนใจพิเศษ (Historical and special interests)

3.6 การท่องเที่ยวเพื่องานอดิเรก (Hobbies) หมายถึงการท่องเที่ยวเพื่อทำงานอดิเรก เช่นการวาดภาพ การเขียนนิยาย เป็นต้น

3.7 การท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมญาติมิตร (visiting Friend and Relative) การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Business) เป็นการเดินทางของนักธุรกิจที่จัดเวลาบางส่วนของการเดินทางหลังจะทำธุรกิจเสร็จสิ้นแล้ว ใช้เวลาในการท่องเที่ยวก่อนเดินทางกลับ

4) ตามวิธีการเดินทาง

4.1 แบบเหมาจ่าย (Package Tour)

4.2 แบบเบ็ดเสร็จ (Inclusive Tour)

4.3 แบบเป็นรางวัล (Incentive Tour)

4.4 แบบเช่าเหมาลำ (Charter Tour)

5) ตามอายุ

6) ตามเพศ

7) ตามฐานะทางสังคม

8) ตามประสบการณ์และบทบาท (ชวลินช อุทยาน, 2551)

2.7.3 การกำหนดรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

รูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่

1) นักท่องเที่ยวแบบประหยัด (Budget Travelers) โดยทั่วไปแล้วนักท่องเที่ยวประเภทนี้ที่รายได้ปานกลาง แต่แสวงหาการหยุดพักผ่อนหรือท่องเที่ยวที่ใช้ค่าใช้จ่ายต่ำ

2) นักท่องเที่ยวชอบผจญภัย (Adventurous Travelers) เป็นนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาดีและมีรายได้ปานกลางถึงสูง มีความชื่นชอบในกิจกรรมระหว่างการเดินทางหรือการท่องเที่ยวแบบผจญภัย

3) นักท่องเที่ยวประเภทเดินทางระหว่างวันหยุด (Vacationers Travelers) เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็กๆ ซึ่งมักใช้เวลาในการคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือการเดินทางในครั้งต่อไปว่าจะไปที่ไหน อย่างไร นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ค่อนข้างมีความกระตือรือร้นแต่มีรายได้ค่อนข้างน้อย

4) นักท่องเที่ยวแบบชอบเดินทางโดยใช้ระยะเวลาเดินทางยาวนาน (Moderates Travelers) เป็นนักท่องเที่ยวที่มีใจรักการท่องเที่ยวเดินทางอย่างมากแต่ไม่สนใจการท่องเที่ยวระหว่างวันหยุดสุดสัปดาห์หรือการใช้เวลากับการเล่นกีฬา แต่จะชอบการเดินทางที่ใช้ระยะเวลานานมากกว่า (Perreault W. D., Dorden, D.K. and Dorden, W.R., 1979)

โคเฮนได้เสนอรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวไว้ ดังนี้

1) นักท่องเที่ยวแบบนันทนาการ (Recreational Tourists) เป็นนักท่องเที่ยวซึ่งเน้นความสำคัญในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนันทนาการหรือการพักผ่อนทางร่างกาย

2) นักท่องเที่ยวแบบปลุกตัวหาความเพลิดเพลิน (The Diversionary Tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่พยายามหาแนวทางเพื่อลืมหันความจำเจในชีวิตประจำวัน

3) นักท่องเที่ยวมุ่งหาประสบการณ์ (The Experiential Tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางเพื่อแสวงหาประสบการณ์ที่แท้จริง นักท่องเที่ยวประเภทนี้สนใจศึกษาและได้รับประสบการณ์ที่แท้จริงของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ไปสัมผัส ตัวอย่างเช่น เมื่อเดินทางไปประเทศสเปน ก็ต้องการสัมผัสวิถีชีวิตของผู้คนท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมต่างๆ ที่แท้จริงเป็นของสเปน

4) นักท่องเที่ยวแบบชอบทดลอง (The Experimental Tourists) มีลักษณะที่เห็นเด่นชัดคือ ชอบติดต่อกับพูดคุยกับคนท้องถิ่นเพื่อเรียนรู้และทำความเข้าใจในชีวิตความเป็นอยู่ การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของคนท้องถิ่น

5) นักท่องเที่ยวที่ใช้ชีวิตแบบคนท้องถิ่น (The Existential Tourists) นักท่องเที่ยวประเภทนี้ต้องการฝังตัวเองหรือใช้ชีวิตภายใต้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตเดียวกับคนท้องถิ่น นักท่องเที่ยวประเภทนี้จะใช้เวลาอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวนั้นเป็นเวลานาน ตัวอย่างเช่น นักท่องเที่ยวที่มาใช้เวลาอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งในประเทศไทย เช่น พัทยาหรือเชียงใหม่ และพยายามใช้ชีวิตเช่นเดียวกับคน

ท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติตัว การรับประทานอาหาร การพยายามพูดภาษาท้องถิ่น เป็นต้น (Cohen E., 1979)

จากแนวคิดข้างต้นนักท่องเที่ยวจึงหมายถึง ผู้ที่เดินทางจากที่ที่ตนเองอยู่มายังอีกสถานที่หนึ่ง ซึ่งจะมีจุดประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป เช่น เพื่อพักผ่อนที่เหนื่อยล้าจากการทำงานหรือบางกลุ่มออกไปเพื่อทดลอง เพื่อศึกษา เพื่อหาความรู้ และแต่ละกลุ่มก็จะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวแตกต่างกันไปออก นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จึงหมายถึง เป็นบุคคล เป็นคู่ เป็นครอบครัว หรือเป็นกลุ่มใดๆก็ตามที่ได้เดินทางมาศึกษาเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม มากราบไหว้พระขอพร มาชมความงามของสิ่งก่อสร้าง มาเพื่อเข้าวัดอุ้มงคล และเรียนรู้ด้านศาสนา เป็นต้น

2.8 แนวคิดกับทฤษฎีที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2.8.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว (2556) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการศึกษาหาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรมองค์ความรู้ และการให้คุณค่าของสังคม โดยสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าหรือสภาพแวดล้อมอย่างธรรมชาติ ที่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงความสวยงามและประโยชน์ที่ได้รับจากธรรมชาติ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียมประเพณี

ในยุคปัจจุบัน การแข่งขันในตลาดโลกได้ให้ความสำคัญในการนำเอาวัฒนธรรมมาเป็นส่วนหนึ่งในตัวผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ตนจำหน่ายเพื่อสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง ซึ่งสอดคล้องกับกระแสเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) ที่กำลังมาแรง

การท่องเที่ยวนับเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่ได้นำเอาวัฒนธรรมมาเป็นจุดขายเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวอเมริกันและยุโรป ที่ต่างสนใจที่จะเรียนรู้วัฒนธรรม มรดกทางประวัติศาสตร์ เยี่ยมชมงานสถาปัตยกรรม และสัมผัสวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในประเทศนั้น โดยเฉพาะประเทศในแถบเอเชียและแอฟริกา รวมถึงชื่อของที่ระลึกที่เป็นงานหัตถกรรมผลงานฝีมือที่เกิดจากภูมิปัญญาของคนในประเทศนั้น การท่องเที่ยวในลักษณะดังกล่าวเราเรียกว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ทั้งนี้ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้กล่าวว่า แนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมก็เหมือนแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดีทั้งภาครัฐและเอกชนในการ

ตระหนักถึงการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม จึงก่อให้เกิดกระแสเรียกร้องหลัก 3 ประการดังต่อไปนี้

1. กระแสความต้องการของชาวโลกให้เกิดจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเป็นกระแสดังกล่าวความต้องการของประชาชนทั่วโลกให้เกิดการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระดับท้องถิ่นจนถึงขอบข่ายกว้างขวางไปทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอนุรักษ์ระบบนิเวศเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพไว้

2. กระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยว เป็นกระแสดังกล่าวความต้องการที่มีมากขึ้นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวมากกว่าความสนุกเพลิดเพลินเพียงอย่างเดียว เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่

3. กระแสความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นกระแสดังกล่าวความต้องการของชุมชนท้องถิ่นที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเป็นหลักประกันให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง และชุมชนท้องถิ่นยอมรับในผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่จะได้รับ เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ที่เหมาะสม

จากกระแสดังกล่าวก่อให้เกิดการตื่นตัวในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ขึ้น เพื่อมาทดแทนหรือแข่งขันกับการท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม จึงเป็นสาเหตุสำคัญให้เกิดการประชุมนานาชาติด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืนขึ้น ณ เมืองแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา เมื่อเดือน มีนาคม ปี ค.ศ. 1990 (พ.ศ.2535) จากผลของการประชุมครั้งนี้ได้ให้ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ว่า เป็นการพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและเจ้าของท้องถิ่น ในขณะเดียวกันก็ปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลัง ซึ่งความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียภาพ พร้อมกับรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และระบบนิเวศได้ด้วย จากหมายดังกล่าวสามารถนำมาแปลเป็นหลักการเบื้องต้น และสร้างกรอบนโยบายและแนวทางปฏิบัติของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จึงทำให้ประเทศต่างคิดหารูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ เพื่อไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นเหตุให้มีการประชุม Earth Summit ขึ้นที่กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) ในที่ประชุมมุ่งเน้นความสนใจทั่วโลกสู่ประเด็นเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสรุปบทเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ผ่านมาเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและได้มีการลงนาม อันเป็นที่เกิดแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเชิงวัฒนธรรม

จากแนวคิดข้างต้นเมื่อกล่าวถึงการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่จะมีแนวคิดที่คล้ายๆ กัน ถึงทรัพยากรการท่องเที่ยวหรือรูปแบบการท่องเที่ยวจะแตกต่างกัน ทำให้เข้าใจได้ว่าความหมายของการท่องเที่ยว

เชิงวัฒนธรรม ไม่เพียงแต่กล่าวถึงการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเพียงอย่างเดียว ยังรวมถึงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ สังคมในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวด้วย

2.8.2 หลักของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

1. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญ คุณค่าประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของทรัพยากรวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นข้อมูลให้นักท่องเที่ยวในการเพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ในการเข้าชม ในขณะที่เดียวกันก็จะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น

2. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการปลูกฝังสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เกิดความรัก ห่วง แห่น รักษา และดึงดูดชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรของตนด้วย และได้รับประโยชน์ตอบแทนจากการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจ้างงาน การบริการนำเที่ยว การให้บริการขนส่ง การให้บริการที่พัก การขายสินค้าที่ระลึก เป็นต้น

3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรม และได้รับความเพลิดเพลิน พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

4. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการเคารพวัฒนธรรมของเพื่อนบ้าน หรือของชุมชนอื่นรวมทั้งเคารพ ในวัฒนธรรม ศักดิ์ศรี และผู้คนของตนเองด้วย

สามารถสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมยังมุ่งให้ความสำคัญในความร่วมมือของชุมชน สังคม และนักท่องเที่ยว เพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีคุณค่า และสร้างความภาคภูมิใจให้กับคนในชุมชนท้องถิ่นได้ ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์และเสน่ห์ของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2.8.3 ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญมีอยู่ 9 ประการ คือ

1. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี โดยยึดหลักที่ว่าต้องอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ให้ดีที่สุด เพื่อสามารถสืบต่อถึงอนุชนรุ่นหลัง

2. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน ทั้งเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักที่ว่าด้วยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือ กระทบน้อยที่สุด

3. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้คงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่สังคมและวัฒนธรรม โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษา ความแตกต่างทางด้านสังคมและวัฒนธรรมอันหลากหลาย

4. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ทำให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยว พร้อมทั้งมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

5. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ผู้ชมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์ โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ผู้ชมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว อันจะเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น

6. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการตลาดของการบริการท่องเที่ยวครบตามเกณฑ์แห่งการอนุรักษ์อย่างแท้จริง โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ธุรกิจท่องเที่ยวเน้นในเรื่องอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

7. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ เพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ที่ได้รับ ทำให้ต้องการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีก โดยยึดหลักที่ว่าต้องมีกิจกรรมท่องเที่ยวตรงตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

8. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ และความสะอาดของพื้นที่ โดยยึดหลักที่ว่าต้องไม่เกินขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ในทุกๆด้าน และต้องดูแลรักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวอยู่เสมอ

9. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โดยยึดหลักที่ว่าต้องป้องกันรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างเข้มงวด เพื่อให้ นักท่องเที่ยวอบอุ่นใจ

ทั้งนี้จากลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เน้นให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี โดยมีหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การอนุรักษ์ทรัพยากร การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง รวมถึงต้องมีกิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ตอบสนองความคาดหวังของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้

2.8.4 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ผู้อื่นและย้อนกลับมาองตัวเองอย่างเข้าใจในสรรพสิ่งของโลกที่ไม่สามารถแยกตัวออกจากกันได้ ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ฉะนั้นองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญจึงควรมี 6 ด้านดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น อันประกอบด้วยสิ่งดึงดูดใจ 10 ประการคือ

1.1 ประวัติศาสตร์และร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่ยังปรากฏให้เห็น

- 1.2 โบราณคดีและพิพิธภัณฑ์สถานต่าง ๆ
- 1.3 งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่ดั้งเดิมในท้องถิ่นและสิ่งปลูกสร้าง ผังเมืองรวมทั้งซากปรักหักพัง
- 1.4 ศิลปหัตถกรรม ประติมากรรม ภาพวาด รูปปั้น และแกะสลัก
- 1.5 ศาสนารวมถึงพิธีกรรมต่าง ๆ ทางศาสนา
- 1.6 ดนตรี การแสดงละคร ภาพยนตร์ มหรสพต่าง ๆ
- 1.7 ภาษา และวรรณกรรม รวมถึงระบบการศึกษา
- 1.8 วิถีชีวิต เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย การทำอาหาร ขนบธรรมเนียมการรับประทานอาหาร

- 1.9 ประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน ขนบธรรมเนียม และเทศกาลต่าง ๆ
- 1.10 ลักษณะงานหรือเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีการนำมาใช้เฉพาะท้องถิ่น

2. องค์ประกอบด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อมโดยมีการศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมให้แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

3. องค์ประกอบด้านธุรกิจท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่มีการให้บริการทางการท่องเที่ยวโดยผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และได้ผลตอบแทนในกำไรสู่ธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา อีกทั้งช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

4. องค์ประกอบด้านการตลาดท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการตลาดท่องเที่ยวคุณภาพ โดยแสวงหานักท่องเที่ยวคุณภาพให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวคุณภาพได้รับรู้และได้ประสบการณ์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างพึงพอใจ อีกทั้งช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

5. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เป็นการตลาดท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือจัดการการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ และได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเพื่อกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น

6. องค์ประกอบด้านการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่ต้องคำนึงถึงการปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องทางการท่องเที่ยวแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยมีการให้ความรู้และสื่อความหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทุกฝ่ายเกิดความรักความหวงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

จากแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำเป็นต้องมีสิ่งดึงดูดใจให้กับนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของพื้นที่นั้นๆ รวมถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการดูแล และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ไม่เพียงแต่มุ่งประโยชน์ไปที่การประกอบธุรกิจ หรือรับผลประโยชน์เพียงอย่างเดียว

2.8.5 ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมการท่องเที่ยวชมโบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินอีกทั้งศึกษาความเชื่อ พิธีกรรมต่างๆ เพิ่มขึ้น ในขณะเดียวกันก็มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวด้วย

โดยแบ่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นประเภทได้ 5 ประเภท คือ

1. การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยว โดยได้รับความรู้และความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อมโดยที่ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

2. การท่องเที่ยวงานวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and Traditional Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานศิลปวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้น ๆ จัดขึ้น เพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจในสุนทรียศิลป์และศึกษาความเชื่อ การยอมรับนับถือ การเคารพพิธีกรรมต่าง ๆ อีกทั้งได้รับความรู้ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

3. การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชนบท (Rural Tourism/ Village Tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิต และผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษโดดเด่น เพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลิน ได้ความรู้ ดูผลงานสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาพื้นบ้าน อีกทั้งมีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

4. การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาหรือแข่งขันการกีฬา โดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบของการจัดรายการกีฬาตามเส้นทางที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกีฬาได้สนุกสนานเพลิดเพลินกับการออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาหรือการแข่งขันกีฬา ในขณะเดียวกันก็ได้ไปยังแหล่งท่องเที่ยวตาม

เส้นทางการจัดรายการกีฬา ทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ใหม่ๆเพิ่มขึ้น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่า

5. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางวัฒนธรรม (Cultural Health Tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยมีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพหรือฟื้นฟูสุขภาพทางวัฒนธรรม เช่น การนวดตัว นวดฝ่าเท้า การอบสมุนไพร การประคบสมุนไพรการฝึกกายบริหาร การฝึกสมาธิ เป็นต้น เพื่อเสริมสร้างสุขภาพและคุณภาพชีวิตของนักท่องเที่ยวบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

สามารถสรุปแนวคิดเกี่ยวกับประเภทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีเสน่ห์และเอกลักษณ์เฉพาะในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมได้ เนื่องจากมีความหลากหลายที่เป็นสิ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวเลือกที่จะมารับประสบการณ์ใหม่ๆ ซึ่งในประเทศไทยมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่หลากหลายและมีในทุกๆ พื้นที่ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ให้ความสนใจและประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จัก

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ณัฐพล เนียมแก้ว (2560) วิจัยเรื่องพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อวัดเฉลิมพระเกียรติ พระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปางวัตถุประสงค์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาชมวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปางและเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาชมวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปางโดยคณะผู้จัดทำวิจัยได้นำบทวิจัยนี้มาเป็นแนวทางการในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เพราะมีความสอดคล้องและคล้ายคลึงกันโดยวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อม ด้านราคาสินค้าและบริการ ด้านการคมนาคม ด้านการบริการ และด้านความปลอดภัย โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาผลจากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุ 20-29 ปี ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีสถานภาพสมรส มีรายได้ 10,001-20,000 บาท ศึกษาอยู่ระดับระดับปริญญาตรี ส่วนข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยพบว่าส่วนใหญ่มีรูปแบบการเดินทางมากับครอบครัว ลักษณะการมาเที่ยว จะมาทำบุญ พาหนะที่ใช้คือ รถยนต์ส่วนตัว พักบ้านพักส่วนตัว มีค่าใช้จ่ายมากกว่า 500 บาท ต่อครั้ง มาไม่เกิน 1 ครั้ง ต่อปี และในส่วนความพึงพอใจพบว่า ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมมีความพึงพอใจมากที่สุด และด้านความปลอดภัย ด้านการคมนาคม ด้านบริการ ด้านราคาสินค้าและบริการ ล้วนแต่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากตามลำดับ

ชลิตา เฉลิมรักษชาติ(2560) วิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อวัดร่องขุน จังหวัดเชียงราย วัดอุปพระสงค์ เพื่อศึกษาทัศนคติ แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการมาเยี่ยมชม วัดร่องขุน จังหวัดเชียงราย เพื่อศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อวัดร่องขุน จังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่วัดร่องขุน จังหวัดเชียงราย จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test ค่า One-Way ANOVA ค่า Pearson Correlation และค่า Chi-square ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21-30 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 บาทหรือน้อยกว่า พฤติกรรมนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยมาท่องเที่ยววัดร่องขุน (ก่อนหน้านี้) 1 ครั้ง ทราบข้อมูลข่าวสารจากบุคคลใกล้ชิด หรือคนรู้จัก เดินทางมากับครอบครัว ใช้รถยนต์ส่วนบุคคล มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางจากโรงแรมหรือที่พักไปเยี่ยมชมวัดร่องขุนในแต่ละครั้ง (เฉลี่ยต่อครั้ง 1 คน) ต่ำกว่า 500 บาท ทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัดร่องขุนโดยรวม คือ มากที่สุด แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัดร่องขุนโดยรวมคือมาก ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัดร่องขุนโดยรวม คือ มีความพึงพอใจมากในทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสถานที่ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ วัดร่องขุนมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดดเด่นและแตกต่างจากวัดอื่น ด้านราคา ค่าใช้จ่ายมีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ อาหารและเครื่องดื่มภายในวัดมีราคาที่เหมาะสม

จารุวรรณ กมลสินธุ์ (2558) วิจัยเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาวัดคีรีวงศ์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ วัดอุปพระสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดคีรีวงศ์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อเปรียบเทียบลักษณะของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัดคีรีวงศ์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่มีต่อวัดคีรีวงศ์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวหรือคนในท้องถิ่นที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยววัดคีรีวงศ์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ไม่เกิน 2 ปี มีช่วงอายุระหว่าง 12 - 60 ปีขึ้นไป จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัดคีรีวงศ์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการศึกษาการเปรียบเทียบลักษณะทางประชากรศาสตร์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัดคีรีวงศ์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามเพศพบว่า ความพึงพอใจด้านศาสนสถาน ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านช่องทางการจัดจำหน่ายไม่แตกต่างกัน เมื่อ

เปรียบเทียบตามอายุ พบว่า ความพึงพอใจด้านช่องทางการจัดจำหน่ายไม่แตกต่างกันส่วนด้านศาสนสถาน ด้านราคาและด้านช่องทางการจัดจำหน่ายมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สำหรับการเปรียบเทียบตามสถานภาพ พบว่า ความพึงพอใจด้านศาสนสถาน ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านช่องทางการจัดจำหน่ายไม่แตกต่างกันการเปรียบเทียบโดยจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจด้านศาสนสถาน ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านช่องทางการจัดจำหน่ายไม่แตกต่างกันการเปรียบเทียบโดยจำแนกตามอาชีพพบว่า ความพึงพอใจด้านศาสนสถาน ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาดและด้านช่องทางการจัดจำหน่ายไม่แตกต่างกันการเปรียบเทียบโดยจำแนกตามรายได้พบว่า ความพึงพอใจด้านศาสนสถาน ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านช่องทางการจัดจำหน่ายไม่แตกต่างกัน

ธนกฤต สุทธินันทโชติ (2558) วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอุทยานแห่งชาติธารเสด็จเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอุทยานแห่งชาติธารเสด็จเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอุทยานแห่งชาติธารเสด็จเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอุทยานแห่งชาติธารเสด็จเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอุทยานแห่งชาติธารเสด็จเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยศึกษากับนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 400 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ และมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้สถิติพื้นฐานไคสแควร์ ผลวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทราบข้อมูลจากญาติเพื่อน และคนรู้จัก ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทาง ส่วนใหญ่เดินทางมาเป็นครั้งแรก มาท่องเที่ยวในช่วงเดือนมกราคม ถึง มีนาคม ช่วงวันหยุด เสาร์-อาทิตย์ มาเพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ กับกลุ่มเพื่อน ใช้เวลาในการท่องเที่ยว 1 วัน และมีค่าใช้จ่ายโดยรวมต่ำกว่า 1000 บาท ระดับความพึงพอใจโดยรวมแบบรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทุกด้าน

ดวงกมล บุญทวีทรัพย์ (2555) วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี วัตถุประสงค์เพื่อสำรวจพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อศึกษาระดับความคาดหวัง และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวอุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี โดยเลือกสุ่มประชากรตัวอย่างแบบโควตาและแบบบังเอิญ จำนวน 381 คนโดยมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล 2 ประเภทคือ เชิงพรรณนาและเชิงอนุมาน ผลวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ช่วงอายุ 25-34 ปี สถานะภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี ทราบข้อมูลจากเพื่อนในส่วน

ใหญ่ อาชีพพนักงานบริษัท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 บาทหรือต่ำกว่า พฤติกรรมส่วนใหญ่ มากับครอบครัว เพิ่งมาครั้งแรก เดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว พักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยาน กิจกรรมคือถ่ายรูป ตั้งแคมป์ ค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 1,500 บาท ในภาพรวมพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพทางสังคม อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ ที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ผู้จัดทำวิจัยได้ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากบทวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆหรือแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆพบว่าตัวอย่างของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่คณะผู้จัดทำวิจัยได้ศึกษาและยกมาเป็นแนวทางนั้น มีความสอดคล้องและคล้ายคลึงกับงานวิจัยของผู้จัดทำวิจัยเอง จึงได้นำมาศึกษาเพื่อเป็นตัวอย่างและแนวทางในการทำวิจัยในครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรม ความพึงพอใจและลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่มีต่อวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์โดยมุ่งการศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของ นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีต่อวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยมี แนวทางและขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

- 3.1 แหล่งที่มาของข้อมูล
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
- 3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ใช้หลักการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ศึกษาโดยใช้วิธีการเก็บ แบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผล

3.1 แหล่งที่มาของข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ ข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสอบถามและ จากนั้นนำแบบสอบถามไปถามกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยว วัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลเอกสารวิชาการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตัวอย่างประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์จำนวน 400 คนโดยใช้แนวคิดของการเปรียบเทียบประชากรของทาโร ยามาเน่ในการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากจำนวนประชากรทั้งหมด 1,803,791คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560)

การใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

การใช้สูตรแทนค่าคำนวณหาขนาดกลุ่มประชากรตัวอย่าง

$$n = \frac{1,803,791}{1 + 1,803,791(0.05^2)}$$

$$n = 399.91$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N = ขนาดของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดนครสวรรค์

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

จากการใช้สูตรคำนวณหาขนาดกลุ่มประชากรตัวอย่างผลลัพธ์ที่ได้จะได้ค่าความเชื่อมั่น 95 % และมีความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5 % คือจะได้กลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมด 399 คน และมีความคลาดเคลื่อน ทั้งหมด 1คนจากจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดนครสวรรค์ ทั้งหมด 1,803,791 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้จัดทำวิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แบ่งออกเป็น 4ส่วนดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งหมด 5 ข้อได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และสถานภาพ ซึ่งชนิดของแบบสอบถามคือ ปลายปิด (Close-ended response question)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพรตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มีทั้งหมด 6 ข้อ อันได้แก่ แหล่งข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวจุดประสงค์หลักในการท่องเที่ยว ยานพาหนะในการเดินทางท่องเที่ยวผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว ความถี่ในการท่องเที่ยว และภูมิสำเนาของนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายปิด (Close-ended response question)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพรตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มีทั้งหมด 12 ข้อ โดยใช้ทฤษฎีองค์ประกอบการท่องเที่ยว 3 A's ของ Collier A. & Harraway S, 1997 ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบในการตั้งคำถาม ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายปิด (Close-ended response question) โดยมีลักษณะคำถามแบบมาตราวัดทัศนคติของ Likert, Rensis A., 1961 หรือ (Likert scale) ซึ่งจะใช้คำถามแสดงระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ได้แก่

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีระดับพึงพอใจมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีระดับพึงพอใจมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีระดับพึงพอใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีระดับพึงพอใจน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 -1.49 หมายถึง มีระดับพึงพอใจน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4แบบสอบถามเกี่ยวกับส่วนข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่นๆ ซึ่งชนิดของแบบสอบถามคือ ปลายเปิด (Open-ended question) โดยมีลักษณะให้ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นตามความต้องการ

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้จัดทำวิจัยได้รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากแหล่งข้อมูลไว้คือ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลที่ผู้ใช้ไม่ได้เก็บรวบรวมเอง แต่มีผู้อื่นหรือหน่วยงานอื่นๆทำการเก็บรวบรวมไว้แล้ว และข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ ข้อมูลจากแบบสอบถามที่คณะผู้จัดทำวิจัยได้สร้างขึ้น โดยเป็นผู้เก็บรวบรวมกับสมาชิกวิจัย จนครบ 400ชุด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1) ทำการลงสำรวจวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ที่ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ทราบลักษณะของสถานที่และการเข้าถึงนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

2) ดำเนินการนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ (ซึ่งใช้เฉพาะในบางพื้นที่) และขอความร่วมมือในการขอข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูล ไปยังหน่วยงานที่ต้องการและสามารถเก็บแบบสอบถามได้

3) ผู้จัดทำวิจัยจะทำการลงมือแจกแบบสอบถามตามวันเวลาที่ผู้จัดทำวิจัยสะดวก พร้อมกับกระจายสมาชิกวิจัยไปยังจุดต่างๆภายในวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์และแจกแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงให้กับนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สอบถามเรื่องการสละเวลาจากนั้นจึงได้ให้นักท่องเที่ยวตอบแบบสอบถามโดยมีปากกาเป็นของตอบแทนให้กับนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่ได้มีการสุ่มโดยบังเอิญ ซึ่งได้ทำการกระจายไปยังจุดต่างๆและแจกแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด ตามจำนวนของนักท่องเที่ยวที่ได้มีการระบุไว้ที่เป็นประชากรตัวอย่าง

4) จัดเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมด และตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องแล้วนำไปวิเคราะห์ประมวลทางสถิติ แปลผล และสรุปผล อภิปรายผล ตามลำดับ

3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากทำการเก็บรวบรวมข้อมูลครบแล้ว จะทำการตรวจสอบความสมบูรณ์และเมื่อข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว จึงได้นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์และประมวลผลดังนี้

3.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่ได้จากแบบสอบถามที่แจกให้กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มาวิเคราะห์และประมวลผล โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูล (Editing) ในแบบสอบถาม ซึ่งจะตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถาม

2. การลงรหัส (Coding) ซึ่งในส่วนนี้จะนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ และถูกต้องมาลงรหัสตามที่กำหนดไว้

3. การประมวลผลข้อมูล โดยการนำข้อมูลที่ทำการลงรหัสเรียบร้อยแล้ว มาบันทึกลงในคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistics Package For The Social Sciences) ในการประมวลผลข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิตินั้น ผู้วิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งเป็นวิธีการทางสถิติที่ช่วยให้ทราบถึงคุณลักษณะของกลุ่มต่างๆ ที่ต้องการศึกษาในตัวแปรต่างๆ โดยการหาสถิติเบื้องต้น เช่น การหาจำนวนร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency)

ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยเมื่อทราบค่าสถิติแล้วผู้วิจัยจะนำไปสรุปผลในรูปแบบของตารางแสดงข้อมูลประกอบคำบรรยาย ซึ่งในงานวิจัยนี้จะทำการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาที่เกี่ยวข้องกับสอบถาม 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีทั้งหมด 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และสถานภาพ ซึ่งชนิดของแบบสอบถาม คือ ปลายปิด (Close-ended response question)

ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มีทั้งหมด 6 ข้อ อันได้แก่ แหล่งข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวจุดประสงค์หลักในการท่องเที่ยว ยานพาหนะในการเดินทางท่องเที่ยวผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว ความถี่ในการท่องเที่ยว และภูมิสำเนาของนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายปิด (Close-ended response question)

ส่วนที่ 3 สอบถามระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มีทั้งหมด 12 ข้อ โดยใช้ทฤษฎีองค์ประกอบการท่องเที่ยว 3 A's ของ Collier A. & Harraway S, 1997 ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบในการตั้งคำถาม ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายปิด (Close-ended response question) โดยมีลักษณะคำถามแบบมาตรวัดทัศนคติของ Likert, Rensis A., 1961 หรือ (Likert scale) ซึ่งจะใช้คำถามแสดงระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

2) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เพื่อนำไปสรุปเกี่ยวกับประชากรที่ศึกษาซึ่งใช้สถิติขั้นสูงในการประมวลผล โดยในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงอนุมาน ในการทดสอบสมมติฐาน และหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ดังนี้

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples t-test) โดยใช้ค่าสถิติทดสอบค่า t-test ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับตัวแปร

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test หรือ ANOVA) ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับตัวแปร และหาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีมากกว่า 2 ตัวแปรที่ไม่เกี่ยวข้องกัน

3) การทดสอบความเชื่อมั่นของข้อมูล (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้ Cronbach's Alpha การทดสอบความเชื่อมั่นของข้อมูล (Reliability test) ของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา Cronbach (Cronbach's Alpha) หากค่าที่ได้รับจากการวิเคราะห์มีค่าตั้งแต่

0.7 ขึ้นไปแสดงว่าแบบสอบถามที่จัดขึ้นนั้นมีความน่าเชื่อถือ และสามารถนำไปใช้ในกระบวนการวิจัยต่อไปได้ เมื่อคณะผู้ทำวิจัยทำการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามต้นแบบรวมกันจะได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ได้ค่าความน่าเชื่อถือเท่ากับ 0.88

ตารางที่ 3.1 ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแบบสอบถามด้านสิ่งดึงดูดใจ

ตัวแปร	Cronbach' s Alpha
ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attractions)	
1. สถาปัตยกรรมมีความสวยงาม เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และทรงคุณค่า	0.79
2. บริเวณวัดสะอาด เป็นระเบียบ และเงียบสงบ	0.76
3. มีสถานที่เข้าวัดถ่มงคเพื่อนำไปบูชา	0.73
4. มีโบสถ์ลอยฟ้า เสาร้อยต้น ประดับตกแต่งด้วยเครื่องขามเบญจรงค์ ช้อนเงิน ช้อนทอง สวยงาม	0.90

จากตารางที่ 3.1 ความน่าเชื่อถือของตัวแปรแบบสอบถามด้านสิ่งดึงดูดใจ มีค่าความน่าเชื่อถือของตัวแปรรวม 0.84นอกจากนี้ยังพบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของ Cronbach ที่ได้จากการวิเคราะห์มีค่ามากกว่า 0.70 ค่าตัวแปร แสดงว่าแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมีความน่าเชื่อถือสามารถนำมาใช้ในการวิจัยได้

ตารางที่ 3.2 ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแบบสอบถามด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ตัวแปร	Cronbach's Alpha
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)	
1. มีสถานที่จอดรถเพียงพอ	0.93
2. มีห้อง/สำหรับคนพิการ สะอาดและเพียงพอ	0.87
3. มีสถานที่บริการข้อมูลและแผ่นพับ	0.89
4. มีทางลาด รถเข็น/wheel chair สำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ รวมถึงห้องประชุม พยาบาล	0.88

จากตารางที่ 3.2 ความน่าเชื่อถือของตัวแปรแบบสอบถามด้านสิ่งดึงดูดใจ มีค่าความน่าเชื่อถือของตัวแปรรวม 0.92 นอกจากนี้ยังพบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของ Cronbach ที่ได้จากการวิเคราะห์มีค่ามากกว่า 0.7 ทุกค่าตัวแปร แสดงว่าแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมีความน่าเชื่อถือสามารถนำมาใช้ในการวิจัยได้

ตารางที่ 3.3 ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแบบสอบถามด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ตัวแปร	Cronbach' s Alpha
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)	
1. เส้นทางจราจรเดินทางสะดวกและปลอดภัย	0.83
2. มีป้ายบอกทางและสัญลักษณ์เตือนอย่างชัดเจน	0.86
3. วัดเข้าถึงง่าย อยู่ไม่ไกลจากตัวเมือง	0.88
4. มีเว็บไซต์ของวัดหรือทิวทัศน์เพื่อการเข้าถึงข้อมูลอย่างรวดเร็ว	0.84

จากตารางที่ 3.3 ความน่าเชื่อถือของตัวแปรแบบสอบถามด้านสิ่งดึงดูดใจ มีค่าความน่าเชื่อถือของตัวแปรรวม 0.89 นอกจากนี้ยังพบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของ Cronbach ที่ได้จากการวิเคราะห์มีค่ามากกว่า 0.7 ทุกค่าตัวแปร แสดงว่าแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมีความน่าเชื่อถือสามารถนำมาใช้ในการวิจัยได้

3) ข้อมูลส่วนพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแสดงเป็นค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ในภาพรวม

4) ข้อมูลที่ใช้แบบประเมินค่า ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Rating Scale) นำมาวิเคราะห์เป็นค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยคณะผู้จัดทำวิจัยได้ใช้มาตราวัดแบบประเมินค่า 5 ระดับ ตามมาตราวัดแบบลิเคิร์ต (Likert's Scale)

5) ข้อมูลส่วนข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้เป็นข้อเสนอแนะในส่วนสุดท้ายของผลวิเคราะห์

จากนั้นใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและใช้สถิติเชิงพรรณนาหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยการวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้หลักการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยทำการเก็บข้อมูลจากประชากรตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เคยเดินทางมาเที่ยวหรือเดินทางมาวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ และเป็นการสุ่มโดยบังเอิญ ผู้จัดทำวิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ และสรุปผลเป็นข้อมูล เพื่อการศึกษาต่อไป และได้แบ่งแบบสอบถามวิจัยออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ส่วนที่ 2 ผลวิเคราะห์พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ส่วนที่ 3 ผลวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ส่วนที่ 4 ผลวิเคราะห์ข้อคิดเห็นและเสนอแนะอื่นๆ

ส่วนที่ 1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนร้อยละตามลักษณะประชากรของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

N=400

ลักษณะทางประชากร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	196	49.00
หญิง	204	52.00
2. อายุ		
20 - 30 ปี	123	30.75
31 - 40 ปี	104	26.00

N=400

ลักษณะทางประชากร	จำนวน	ร้อยละ
41 – 50 ปี	89	22.25
51 – 60 ปี	50	12.50
61 ปีขึ้นไป	34	8.50
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น	70	17.50
มัธยมศึกษาตอนต้น	77	19.25
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	81	20.25
ปวส./อนุปริญญา	36	9.00
ปริญญาตรี	118	29.50
สูงกว่าระดับปริญญาตรี	18	4.50
4. อาชีพ		
นักเรียน นักศึกษา	56	14.00
รับจ้างทั่วไป	80	20.00
รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	65	16.25
พนักงาน / ลูกจ้างบริษัท	67	16.75
ค้าขาย / ประกอบธุรกิจส่วนตัว	91	22.75
ผู้สูงอายุ	25	6.25
เกษตรกร	13	3.25
อื่นๆ	3	0.75
5. สถานภาพ		
โสด	122	30.50
สมรส	200	50.00
หย่าร้าง / แยกกันอยู่ / หม้าย	36	9.00
แฟน / คู่รัก	42	10.50

จากตารางที่ 4.1 ผลการศึกษาลักษณะทางประชากรของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 51.00 เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 49.00 มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.75 รองลงมาอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.00 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 29.50 รองลงมา มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. คิดเป็นร้อยละ 20.25 ส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 22.75 รองลงมารับจ้าง

ทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 20.00 สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 30.50 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลวิเคราะห์พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ตารางที่ 4.2 แสดงร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามแหล่งข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว

แหล่งข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
เดินทางผ่านมา	71	17.75
ป้ายโฆษณา	17	4.25
จากเพื่อน แฟน ญาติ/บุคคลอื่น	208	52.00
สื่อโทรทัศน์	12	3.00
สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ	2	0.50
สื่อสังคมออนไลน์/อินเทอร์เน็ต	82	20.50
รู้เอง (เป็นคนในพื้นที่)	8	2.00
ภาพรวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากรู้จักวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จากเพื่อน แฟน ญาติ บุคคลอื่น จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 51.75 รองลงมาคือ สื่อสังคมออนไลน์ หรือ อินเทอร์เน็ต จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.50 และน้อยสุดคือ ครอบครัว จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.25

ตารางที่ 4.3 แสดงร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามจุดประสงค์หลักในการท่องเที่ยว

จุดประสงค์หลักในการท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
ทำบุญตักบาตร	61	15.25
ศึกษาวัฒนธรรม	39	9.75
สักการะสังฆารหลวงพ่ोज้อย	307	76.75
ไหว้พระขอพร เช่น หลวงปู่ทวด หลวงพ่อเดิม หลวงพ่อโต มิดหมอ อาคม เทพศาสตราวุธ พระพุทธชินศรี หลวงพ่อหยกเขียวรวไรทันใจ และเจ้าแม่ มัจฉาตะเคียนทอง	280	70.00

จุดประสงค์หลักในการท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
ถ่ายรูป	68	17.00
เพื่อนชวน	29	7.25
ปฏิบัติธรรม	18	4.50
ศึกษาหาความรู้	24	6.00
ชมความงามของสถาปัตยกรรม	73	18.25
เช่าวัตถุมงคล	42	10.50
ศึกษาดูงานโรงเรียนวัดศรีอุทุมพร	1	0.25
รับประทานอาหาร	1	0.25
ภาพรวม	943	100.00

หมายเหตุ จากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีจุดประสงค์หลัก เพื่อมาสักการะสังฆารหลวงพ่ोज้อย จำนวน 307 คน คิดเป็นร้อยละ 76.75 รองลงมาคือ มาเพื่อไหว้พระขอพร จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 และน้อยสุด คือ ศึกษาดูงานโรงเรียนวัดศรีอุทุมพร และมารับประทานอาหาร จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.25

ตารางที่ 4.4 แสดงร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามยานพาหนะในการเดินทางท่องเที่ยว

ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
รถยนต์ส่วนตัว	323	80.75
รถจักรยานยนต์	54	13.50
รถรับจ้าง	19	4.75
รถประจำทาง เช่น รถเมล์ รถสองแถว	2	0.50
รถบริษัท	1	0.25
รถจักรยาน	1	0.25
ภาพรวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว จำนวน 323 คน คิดเป็นร้อยละ 80.75 รองลงมาคือ รถจักรยานยนต์ จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50 และน้อยสุด คือ รถบริษัท และรถจักรยาน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.25

ตารางที่ 4.5 แสดงร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว

ผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
คนเดียว	30	7.50
เพื่อน	100	25.00
ครอบครัว	207	51.75
แฟน/คู่รัก	63	15.75
ภาพรวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเดินทางมากับครอบครัว จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 51.75 รองลงมาคือ เพื่อน จำนวน 100 คิดเป็นร้อยละ 25.00 และน้อยที่สุดคือ เดินทางมาคนเดียว จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50

ตารางที่ 4.6 แสดงร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามความถี่ในการท่องเที่ยว

ความถี่ในการท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
ครั้งแรก	84	21.00
2 ครั้ง	78	19.50
3 ครั้ง	51	12.75
4 ครั้ง	21	5.25
5 ครั้ง ขึ้นไป	166	41.50
ภาพรวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเคยมาแล้ว 5 ครั้ง ขึ้นไป จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 41.50 รองลงมาคือ เพิ่งเคยมาครั้งแรก จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.00 และน้อยที่สุดคือ 4 ครั้ง จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.25

ตารางที่ 4.7 แสดงร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว

ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
จังหวัดนครสวรรค์	261	65.25
กรุงเทพมหานคร	49	12.25
จังหวัดเพชรบูรณ์	5	1.25
จังหวัดชัยนาท	13	3.25
จังหวัดนครราชสีมา	2	0.50

ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
จังหวัดสุพรรณบุรี	1	0.25
จังหวัดพิษณุโลก	2	0.50
จังหวัดบุรีรัมย์	1	0.25
จังหวัดปทุมธานี	1	0.25
จังหวัดสุโขทัย	1	0.25
จังหวัดนนทบุรี	4	1.00
จังหวัดแพร่	7	1.75
จังหวัดกำแพงเพชร	31	7.75
จังหวัดอุทัยธานี	8	2.00
จังหวัดพิจิตร	5	1.25
จังหวัดตาก	5	1.25
ไม่ระบุจังหวัด	4	1.00
ภาพรวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีภูมิลำเนาอยู่ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 65.25 รองลงมาคือ กรุงเทพฯ จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.25 และน้อยสุดคือ สุพรรณบุรี บุรีรัมย์ ปทุมธานี และสุโขทัย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.25

ส่วนที่ 3 ผลวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพรตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย และระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยมีการกำหนดเกณฑ์การวัดระดับความพึงพอใจ ดังนี้

การแปลผลแบบสอบถามด้วย Likert Scale โดยกำหนด interval เป็น 0.50

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีระดับพึงพอใจมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีระดับพึงพอใจมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีระดับพึงพอใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีระดับพึงพอใจน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีระดับพึงพอใจน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย และระดับความพึงพอใจด้านสิ่งดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ความพึงพอใจต่อวัดศรีอุทุมพร (องค์ประกอบการท่องเที่ยว 3 A's)	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านสิ่งดึงดูดใจ			
1. สถาปัตยกรรมมีความสวยงาม เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และทรงคุณค่า	4.50	.664	มากที่สุด
2. บริเวณวัดสะอาด เป็นระเบียบ และเงียบสงบ	4.38	.669	มาก
3. มีสถานที่เช่ารถจักรยานเพื่อนำไปบูชา	4.03	.799	มาก
4. มีโบสถ์ลอยฟ้า เสาร้อยต้น ประดับตกแต่งด้วยเครื่อง ขามเบญจรงค์ ช้อนเงิน ช้อนทอง สวยงาม	4.25	.776	มาก
ภาพรวม	4.29	.749	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อวัดศรีอุทุมพร ด้านสิ่งดึงดูด มีค่าเฉลี่ย 4.29 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อสถาปัตยกรรมมีความสวยงาม เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และทรงคุณค่า มีค่าเฉลี่ย 4.50 อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด รองลงมา คือ บริเวณวัดสะอาดเป็นระเบียบ และเงียบสงบ มีค่าเฉลี่ย 4.38 อยู่ในระดับพึงพอใจมาก และน้อยที่สุดคือ มีสถานที่เช่ารถจักรยานเพื่อนำไปบูชา มีค่าเฉลี่ย 4.03 อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย และระดับความพึงใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ความพึงพอใจต่อวัดศรีอุทุมพร (องค์ประกอบการท่องเที่ยว 3 A's)	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
1. มีสถานที่จอดรถเพียงพอ	4.22	.788	มาก
2. มีห้อง/สำหรับคนพิการ สะอาดและเพียงพอ	3.47	.936	ปานกลาง
3. มีสถานที่บริการข้อมูลและ แผ่นพับ	3.24	.959	ปานกลาง
4. มีทางลาด รถเข็น/wheel chair สำหรับผู้สูงอายุและ คนพิการ รวมถึงห้องปฐมพยาบาล	3.03	.983	ปานกลาง
ภาพรวม	3.49	1.024	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อวัดศรีอุทุมพร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ย 3.49 ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เรื่องมีสถานที่จอดรถเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย 4.22 อยู่ในระดับพึงพอใจมาก รองลงมา มีห้องน้ำ หรือ ห้องน้ำสำหรับคนพิการ สะอาดและเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย 3.47 อยู่ในระดับพึงพอใจปานกลาง และน้อยที่สุด คือ มีทางลาด รถเข็น หรือ wheel chair สำหรับผู้สูงอายุ และคนพิการ รวมถึงห้องปฐมพยาบาล มีค่าเฉลี่ย 3.03 อยู่ในระดับพึงพอใจปานกลาง

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย และระดับความพึงใจด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ความพึงพอใจต่อวัดศรีอุทุมพร (องค์ประกอบการท่องเที่ยว 3 A's)	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว			
1. เส้นทางจราจรเดินทางสะดวกและปลอดภัย	4.31	.749	มาก
2. มีป้ายบอกทางและสัญลักษณ์เตือนอย่างชัดเจน	4.21	.826	มาก
3. วัดเข้าถึงง่าย อยู่ไม่ไกลจากตัวเมือง	4.25	.788	มาก
4. มีเว็บไซต์ของวัดศรีอุทุมพรเพื่อการเข้าถึงข้อมูลอย่างรวดเร็ว	3.72	.1.095	มาก
ภาพรวม	4.12	.906	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อวัดศรีอุทุมพร ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.12 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีความพึงพอใจต่อเส้นทางจราจรเดินทางสะดวกและปลอดภัย มีค่าเฉลี่ย 4.31 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ วัดเข้าถึงง่าย อยู่ไม่ไกลจากตัวเมือง มีค่าเฉลี่ย 4.25 อยู่ในระดับพึงพอใจมาก และน้อยที่สุด คือ มีเว็บไซต์ของวัดศรีอุทุมพรเพื่อการเข้าถึงข้อมูลอย่างรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ย 3.72 อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

ส่วนที่ 4 ผลวิเคราะห์ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ผลการศึกษา การศึกษาพฤติกรรม และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ทำให้ทราบความคิดเห็นของบุคคลที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่วัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งจากการแจกแบบสอบถามครั้งนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามได้มีข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) ส่วนที่เป็นคำชื่นชมจากนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นในภาพรวมว่าวัดศรีอุทุมพร มีความสวยงาม และมีความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ภายในวัดความสงบ ร่มรื่น รู้สึกถึงความศรัทธา และเป็นที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติธรรมอย่างยิ่ง

2) ส่วนที่เป็นคำแนะนำในการปรับปรุง จากนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นในภาพรวมว่า ควรปรับปรุงในเรื่องสถานที่จอดรถให้เป็นระเบียบ และควรมีคนที่คอยดูแลความปลอดภัยภายในวัด ควรจัดการเรื่องบริการต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการทำกิจกรรมทางพุทธศาสนา เช่น จัดสรรเรื่องดอกไม้ ธูปเทียน กระถางปักธูป เทียน ให้เป็นระเบียบ และนักท่องเที่ยวยังให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับ สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ ทางลาด ป้ายบอกทาง ป้ายให้ความรู้ต่างๆภายในวัด ยังไม่เพียงพอและควรปรับปรุง รวมถึง การทำความสะอาดบริเวณวัด ให้มีการปรับปรุงเรื่องขึ้นกที่ทำให้ภาพลักษณ์ไม่สวยงาม

ผลการทดสอบสมมติฐาน

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ซึ่งใช้สถิติขั้นสูงในการประมวลผล โดยในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงอนุมาน ในการทดสอบสมมติฐาน และหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น และตัวแปรตาม โดยใช้ค่าสถิติทดสอบการหาจำนวนร้อยละ (Percentage)

สมมติฐาน ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน (เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ)อาจจะมีผลต่อระดับความพึงพอใจ (ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว) ที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ค่าสถิติ การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples t-test) โดยใช้ค่าสถิติทดสอบค่า t-test ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับตัวแปร และการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test หรือ ANOVA) ใน

การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับตัวแปร และหาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มากกว่า 2 ตัวแปรที่ไม่เกี่ยวข้องกันที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ตารางที่ 4.11 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบระหว่างเพศ กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (3A's)	ชาย		หญิง		t	Sig.
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านสิ่งดึงดูด	4.41	.631	4.47	.615	-.920	.358
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.63	.776	3.62	.762	.131	.896
3 ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.24	.736	4.21	.693	.475	.635

จากตารางที่ 4.11 ไม่พบความแตกต่าง ของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ทั้ง 3 ด้าน เมื่อเปรียบเทียบโดยจำแนกตามเพศ

ตารางที่ 4.12 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบระหว่างอายุ กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (3A's)	20 - 30 ปี		31- 40 ปี		41- 50 ปี		51 - 60 ปี		61 ปีขึ้นไป		F	Sig.
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านสิ่งดึงดูด	4.46	.591	4.43	.650	4.34	.656	4.42	.609	4.71	.524	2.244	.064
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.72	.845	3.62	.741	3.60	.779	3.54	.646	3.56	.705	.676	.609
3 ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.20	.732	4.22	.696	4.17	.711	4.24	.797	4.44	.561	.978	.419

จากตารางที่ 4.12 ไม่พบความแตกต่าง ของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ทั้ง 3 ด้าน เมื่อเปรียบเทียบโดยจำแนกตามอายุ

ตารางที่ 4.13 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบระดับการศึกษา กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ความพึงพอใจของ นักท่องเที่ยว (3A's)	ต่ำกว่า มัธยมศึกษา ตอนต้น		มัธยมศึกษา ตอนต้น		มัธยมศึกษา ตอนปลาย/ ปวช.		อนุปริญญา/ ปวส.		ปริญญาตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี		F	Sig.
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านสิ่งดึงดูด	4.47	.653	4.42	.593	4.52	.550	4.53	.609	4.36	.673	4.50	.618	.922	.467
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.51	.608	3.55	.804	3.75	.751	3.64	.798	3.59	.798	4.06	.873	2.108	.064
3 ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.33	.675	4.18	.807	4.26	.685	4.08	.692	4.17	.720	4.44	.511	1.157	.330

จากตารางที่ 4.13 ไม่พบความแตกต่าง ของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ทั้ง 3 ด้าน เมื่อเปรียบเทียบโดยจำแนกตามระดับการศึกษา

ตารางที่ 4.14 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบอาชีพ กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ความพึงพอใจของ นักท่องเที่ยว (3A's)	นักเรียน/ นักศึกษา		รับจ้างทั่วไป		ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ		พนักงาน/ ลูกจ้างบริษัท		ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว		อื่นๆ		F	Sig.
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านสิ่งดึงดูด	4.50	.572	4.45	.634	4.29	.687	4.37	.671	4.47	.565	4.61	.579	1.728	.127
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.73	.904	3.60	.668	3.69	.759	3.69	.763	3.53	.807	3.57	.695	.758	.581
3 ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.18	.716	4.20	.683	4.32	.647	4.18	.757	4.13	.778	4.43	.625	1.410	.220

จากตารางที่ 4.14 ไม่พบความแตกต่าง ของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ทั้ง 3 ด้าน เมื่อเปรียบเทียบโดยจำแนกตามอาชีพ

ตารางที่ 4.15 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบสถานภาพ กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (3A's)	โสด		สมรส		หย่าร้าง/ แยกกันอยู่/หม้าย		แฟน/คู่รัก		F	Sig.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านสิ่งดึงดูด	4.50	.593	4.42	.636	4.31	.668	4.52	.594	1.299	.274
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.71	.818	3.62	.754	3.28	.513	3.71	.805	3.230	.022*
3 ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.22	.733	4.27	.678	4.03	.696	4.17	.824	1.277	.282

*P<0.05

จากตารางที่ 4.15 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบสถานภาพ กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านสิ่งดึงดูด และด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านสิ่งอำนวยความสะดวก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 4.16 แสดงการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามสถานภาพ

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (3A's)	\bar{X}	โสด	สมรส	หย่าร้าง/แยกกัน อยู่/หม้าย	แฟน/คู่รัก
โสด	3.71	-	.093	.435*	-.001
สมรส	3.62		-	.342*	-.094
หย่าร้าง/แยกกันอยู่/หม้าย	3.28			-	-.437*
แฟน/คู่รัก	3.71				-

*P<0.05

จากตารางที่ 4.16 ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วย LSD พบว่า ระหว่างสถานภาพโสดและสถานภาพหย่าร้าง/แยกกันอยู่/หม้าย ระหว่างสถานภาพสมรสและสถานภาพหย่าร้าง/แยกกันอยู่/หม้าย ระหว่างสถานภาพหย่าร้าง/แยกกันอยู่/หม้ายและสถานภาพแฟน/คู่รัก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา วัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์” ในส่วนนี้ ผู้จัดทำวิจัยได้นำผลการการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุปผลการศึกษา อภิปรายผลการศึกษา และนำเสนอข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
- 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพรตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
- 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
- 4) เพื่อเปรียบเทียบลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

5.2 ขอบเขตของการวิจัย

ผู้จัดทำวิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีต่อวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 400 คน ซึ่งได้กำหนดพื้นที่การศึกษาไว้ที่วัดศรีอุทุมพรตำบลหนองกรด อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ โดยระยะเวลาที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ เดือนมกราคม ถึง ธันวาคม 2562

5.3 ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้จัดทำวิจัยใช้หลักการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ศึกษาโดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากประชากรตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ทั้งเคยเดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ หรือ เคยมาครั้งแรกก็ตามโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเก็บข้อมูลมาได้ 400 ชุด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีทั้งหมด 5 ข้อ อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และสถานภาพ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพรตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มีทั้งหมด 6 ข้อ อันได้แก่ แหล่งข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวจุดประสงค์หลักในการท่องเที่ยว ยานพาหนะในการเดินทางท่องเที่ยว ผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว ความถี่ในการท่องเที่ยว และภูมิสำเนาของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพรตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มีทั้งหมด 12 ข้อ โดยมีลักษณะคำถามแบบมาตราวัดทัศนคติของ Likert, Rensis A., 1961 หรือ (Likert scale)

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับส่วนข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่นๆ

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป คำนวณหา ค่าค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ในภาพรวม ในส่วนของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป คำนวณหา ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในส่วนของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่ใช้มาตราวัดแบบประเมินค่า 5 ระดับ ตามมาตราวัดแบบลิเคิร์ท (Likert's Scale)

5.4 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์” สามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

5.4.1 การศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

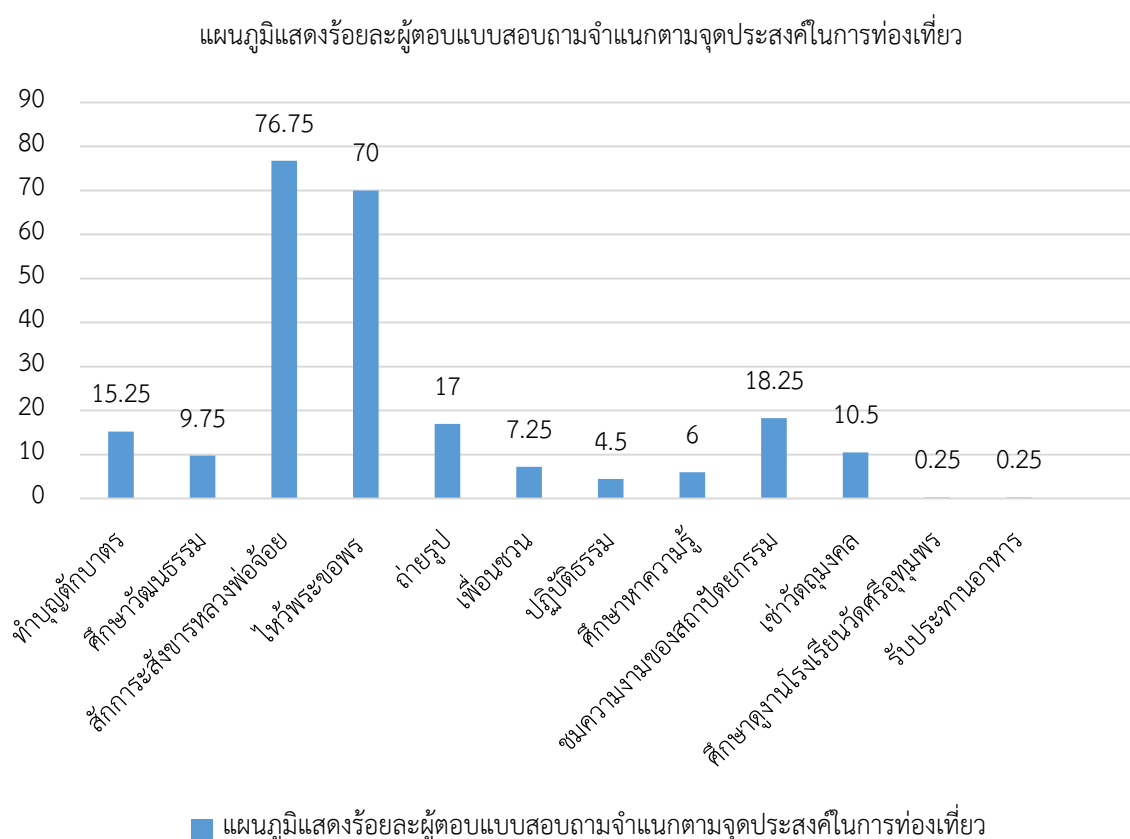
ลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า ส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.00 และเพศชาย ร้อยละ 49.00 ซึ่งมีค่าใกล้เคียงกัน อยู่ในช่วงอายุ 20-30 ปี มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพค้าขาย หรือ มีธุรกิจส่วนตัว และมีสถานภาพสมรส

5.4.2 การศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพรตำบลหนองกรด อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ส่วนมากรู้จักวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จากเพื่อน แฟนญาติ หรือ บุคคลอื่นโดยมีจุดประสงค์หลักคือ มาสักการะสังฆารหลวงพ่ोज้อยร้อยละ 76.75 และไหว้พระขอพร ร้อยละ 70.00 ซึ่งมีค่าใกล้เคียงกันส่วนมากจะเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว และมากับครอบครัว ส่วนมากมากกว่า 5 ครั้ง และมีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดนครสวรรค์เป็นส่วนใหญ่

เนื่องจากจุดประสงค์หลักในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบได้หลายข้อ จึงได้สรุปผลค่าร้อยละในรูปแบบของแผนภูมิแท่ง ดังนี้

จากภาพที่ 5.1 แผนภูมิแสดงร้อยละผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามจุดประสงค์หลักในการท่องเที่ยว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรดอำเภอเมือง

จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อสักการะสังฆารหลวงพ่ोज้อย ร้อยละ 76.75 รองลงมา คือเพื่อไหว้พระขอพร เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต จากหลวงปู่ทวด หลวงพ่อหยกเขียวรวยทันใจ หลวงพ่อโต หลวงพ่อเดิม พระพุทธชินศรี มีดอคมเทพศาสตราวุธ และเจ้าแม่มัจฉา ตะเคียนทอง ร้อยละ 70.00 รองลงมา เพื่อชมความงามของสถาปัตยกรรม ร้อยละ 18.25 รองลงมา เพื่อถ่ายรูป ร้อยละ 17.00 รองลงมา เพื่อทำบุญตักบาตร ร้อยละ 15.25 รองลงมา รองลงมา เพื่อเข้าวัดอุ้มงคล ร้อยละ 10.5 รองลงมา เพื่อศึกษาวัฒนธรรม ร้อยละ 9.75 รองลงมา เพื่อนชวน ร้อยละ 7.25 รองลงมา เพื่อศึกษาหาความรู้ ร้อยละ 6.00 รองลงมา เพื่อปฏิบัติธรรมร้อยละ 4.50 และน้อยสุด คือ มาเพื่อศึกษาดูงานโรงเรียนวัดศรีอุทุมพร และรับประทานอาหารร้อยละ 0.25

5.4.3 การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับพึงใจมากและถ้าพิจารณาตามลำดับความพึงพอใจในแต่ละด้าน จะสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.1 แสดงค่าเฉลี่ย และระดับความพึงใจในแต่ละด้านของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์

ความพึงพอใจต่อวัดศรีอุทุมพร (องค์ประกอบการท่องเที่ยว 3 A's)	\bar{x}	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจ	4.29	มาก
2.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.49	ปานกลาง
3. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.12	มาก
ภาพรวม	3.96	มาก

จากตารางที่ 5.1แสดงค่าเฉลี่ย และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่มีต่อวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อด้านสิ่งดึงดูดใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมาคือ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.12$) และนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 3.49$)

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่มีต่อวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

ด้านสิ่งดึงดูดใจ นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของความพึงพอใจในด้านนี้ โดยเรียงลำดับความพึงพอใจจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย

พบว่าสถาปัตยกรรมมีความสวยงาม เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และทรงคุณค่ามีความพึงพอใจอันดับหนึ่งซึ่งมากที่สุดบริเวณวัดสะอาด เป็นระเบียบ และเงียบสงบ อันดับสอง มีโบสถ์ลอยฟ้า เสาร้อยต้น ประดับตกแต่งด้วยเครื่องชามเบญจรงค์ ช้อนเงิน ช้อนทอง สวยงาม อันดับสาม และมีสถานที่เข้าวัดถ่มงคตเพื่อนำไปบูชา มีความพึงพอใจอันดับสุดท้าย ซึ่งน้อยที่สุดในด้านนี้

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของความพึงพอใจในด้านนี้ โดยเรียงลำดับความพึงพอใจจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย พบว่า มีที่จอดรถที่เพียงพอ มีความพึงพอใจอันดับหนึ่ง ซึ่งมากที่สุดมีห้องสำหรับคนพิการ สะอาดและเพียงพออันดับสองมีสถานที่บริการข้อมูล และแผ่นพับอันดับสาม และมีทางลาดรถเข็นหรือ wheel chair สำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ รวมถึงห้องปฐมพยาบาลมีความพึงพอใจในอันดับสุดท้าย ซึ่งน้อยที่สุดในด้านนี้

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของความพึงพอใจในด้านนี้ โดยเรียงลำดับความพึงพอใจจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย พบว่าเส้นทางจราจรเดินทางสะดวกและปลอดภัย มีความพึงพอใจอันดับหนึ่ง ซึ่งมากที่สุดวัดเข้าถึงง่าย อยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองอันดับสองมีป้ายบอกทางและสัญลักษณ์เตือนอย่างชัดเจนอันดับสาม และมีเว็บไซต์ของวัดศรีอุทุมพรเพื่อการเข้าถึงข้อมูลอย่างรวดเร็วมีความพึงพอใจในอันดับสุดท้าย ซึ่งน้อยที่สุดในด้านนี้

5.4.4 การเปรียบเทียบลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

จากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่วัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์พบว่า จากข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.00และเพศชาย ร้อยละ 49.00 ซึ่งมีค่าใกล้เคียงกัน อยู่ในช่วงอายุ 20-30 ปี มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพค้าขาย หรือ มีธุรกิจส่วนตัว และมีสถานภาพสมรส

จากการเปรียบเทียบลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จากการศึกษาค้นคว้าความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสิ่งดึงดูดใจ 2)ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และ 3)ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

จากผลการศึกษาข้างต้น สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ได้ดังนี้

1) ด้านสิ่งดึงดูดใจจำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผลการวิเคราะห์ พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ (เพศ

อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และสถานภาพ) ที่แตกต่างกัน จะมีผลต่อระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกจำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผลการวิเคราะห์ พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ (เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ) ที่แตกต่างกัน จะมีผลต่อระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ (สถานภาพ) ที่แตกต่างกัน ต่อระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และ 3) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวจำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผลการวิเคราะห์ พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ (เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และสถานภาพ) ที่แตกต่างกัน จะมีผลต่อระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.5 อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกรณีศึกษาวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์” สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

5.5.1 สรุปผลการศึกษาของลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมส่วนมากเป็นทั้งเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุ 20-30 ปี มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี และสถานภาพสมรสซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพล เนียมแก้ว (2560) วิจัยเรื่องพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อวัดเฉลิมพระเกียรติ พระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ซึ่งผลวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุ 20-29 มีสถานภาพสมรส ศึกษาอยู่ระดับระดับปริญญา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลิตา เณลิรักษ์ชาติ(2560) วิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อวัดร่องขุนจังหวัดเชียงราย ในส่วนผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21-30 ปีมีระดับการศึกษาปริญญาตรี เช่นกัน

5.5.2 สรุปผลการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร พบว่า ส่วนมากรู้จักวัดศรีอุทุมพรจากเพื่อน แฟน ญาติ หรือ บุคคลอื่น เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว และมาท่องเที่ยวกับครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงกมล บุญทวีทรัพย์ (2555) วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งผลวิจัยพบว่า ทราบข้อมูลจากเพื่อนในส่วนใหญ่ มากับครอบครัว และเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลิตา เกลิมรักชาติ(2560) วิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อวัดร่องขุน จังหวัดเชียงราย ซึ่งผลวิจัยพบว่า ทราบข่าวสารจากบุคคลใกล้ชิด/ คนรู้จัก เดินทางมากับครอบครัว ใช้รถยนต์ส่วนบุคคล และ งานวิจัยของ ธนกฤต สุทธินนท์โชติ (2558) วิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอุทยานแห่งชาติธารเสด็จ เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งผลวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทราบข้อมูลจากญาติ เพื่อน และคนรู้จัก ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทาง สุดท้ายมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชพล เนียมแก้ว (2560) วิจัยเรื่องพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ซึ่งผลวิจัยพบว่า มีรูปแบบการเดินทางมากับครอบครัว ลักษณะการมาเที่ยว จะมาทำบุญ พาหนะที่ใช้ คือ รถยนต์ส่วนตัว

5.5.3 สรุปผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ในแต่ละด้านสรุปผลได้ดังนี้

ด้านสิ่งดึงดูดใจ จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดกับสถาปัตยกรรมมีความสวยงาม เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และทรงคุณค่าความพึงพอใจมากต่อบริเวณวัดสะอาด เป็นระเบียบ และเงียบสงบ และมีความพึงพอใจมากสำหรับสถานที่เข้าวัดถ่มขี้เพื่อไปบูชา ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลิตา เกลิมรักชาติ(2560) วิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อวัดร่องขุน จังหวัดเชียงราย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า มีความพึงพอใจมากในบริเวณวัดสะอาด เป็นระเบียบ มีความพึงพอใจมากที่สุดในความมีเอกลักษณ์ ความโดดเด่นของสถาปัตยกรรม และพึงพอใจมากที่สุดต่อ สถาปัตยกรรมมีความทรงคุณค่า และมีร้านค้าของที่ระลึกภายในวัด และมีความสอดคล้องในภาพรวมของด้านสิ่งดึงดูดใจ และงานวิจัยของ ณิชพล เนียมแก้ว (2560) วิจัยเรื่องพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อวัดเฉลิมพระเกียรติ พระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง และดวงกมล บุญทวีทรัพย์ (2555) วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งผลการวิจัยของทั้งสองคนพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากที่สุดในด้านแหล่งท่องเที่ยว

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จากการศึกษาวิจัยพบว่า มีที่จอดรถที่เพียงพอ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลิตา เกลิมรักชาติ(2560) วิจัยเรื่องความพึงพอใจของ

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อวัดร่องขุน จังหวัดเชียงราย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากในสถานที่จอดรถที่เพียงพอ

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว จากการศึกษาวิจัยพบว่ามีความพึงพอใจมากในการมีป้ายบอกทาง และสัญลักษณ์เตือนอย่างชัดเจน และมีความพึงพอใจด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลิตา เกลิมรักชาติ (2560) วิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อวัดร่องขุน จังหวัดเชียงราย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า มีความพึงพอใจมากในการที่มีป้ายบอกทางไปยังจุดต่างๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพล เนียมแก้ว (2560) วิจัยเรื่องพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อวัดเฉลิมพระเกียรติ พระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอกำแพง จังหวัดลำปาง ซึ่งมีความพึงพอใจในภาพรวมด้านคมนาคมอยู่ในระดับดีมาก เช่นกัน

5.5.4 การเปรียบเทียบลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

จากการเปรียบเทียบลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสิ่งดึงดูดใจ 2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และ 3) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ทั้งนี้ จากแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ประกอบกับการสรุปประเด็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ สามารถสรุปได้ว่า ในแต่ละด้านที่เกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้น เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับลักษณะประชากรศาสตร์ มีทั้งความแตกต่างตามที่ตั้งในสมมติฐาน และไม่แตกต่าง จากผลจากการวิเคราะห์ พบว่า ส่วนใหญ่ลักษณะทางประชากรศาสตร์ มีระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ชลิตา เกลิมรักชาติ (2560) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อ วัดร่องขุน จังหวัดเชียงราย ได้กล่าวถึงประเด็น การศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย และระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อวัดร่องขุน จังหวัดเชียงราย ในด้านสถานที่ ด้านราคา ไม่แตกต่างกัน และงานวิจัย ดวงกมล บุญทวีทรัพย์ (2555) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรีได้กล่าวถึงประเด็นเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ของลักษณะทาง

ประชากรศาสตร์กับระดับความคาดหวัง และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว รวมถึงพฤติกรรมนักท่องเที่ยวไม่แตกต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ มีส่วนทำให้มีระดับความพึงพอใจมาก หรือน้อย ซึ่งจากงานวิจัยข้างต้นจะเห็นได้ว่าไม่แตกต่างกัน

ทั้งนี้ ลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีความแตกต่างกัน เนื่องจากในปัจจุบันสถานที่ท่องเที่ยวได้มีการพัฒนา/ ปรับปรุงด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ตามความคาดหวังหรือความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความประทับใจและกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้ง

การสรุปผลในภาพรวมทั้งหมดจะเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ มีทั้งเพศหญิง และเพศชายในปริมาณใกล้เคียงกัน มักจะเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว เพราะนักท่องเที่ยวชาวไทย ส่วนมากมากับครอบครัว และมีสถานภาพสมรส อยู่ในช่วงอายุ 20-30 ปี ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครสวรรค์ จึงมากกว่า 5 ครั้ง นักท่องเที่ยวส่วนมากมีอาชีพค้าขาย หรือ มีธุรกิจส่วนตัว จุดประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยว เพื่อมาสักการะสังฆารหลวงพ่ोज้อย และไหว้พระขอพร ส่วนมากจะรู้จัก วัดศรีอุทุมพรจากเพื่อน แฟนญาติ หรือบุคคลอื่น น่าจะเป็นการบอกเล่าปากต่อปาก ถึงความสวยงาม และความศักดิ์สิทธิ์

ส่วนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีต่อวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน คืออยู่ในระดับพึงพอใจมาก เพราะมีความเห็นว่า สถาปัตยกรรมมีความสวยงาม และทรงคุณค่า บริเวณวัดสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่คาดว่าจะเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีห้องน้ำที่สะดวกต่อผู้สูงอายุ และคนพิการ มีบริการข้อมูล และแนะนำ มีที่จอดรถเพียงพอ ส่วนการเข้าถึง วัดเข้าถึงง่าย ไม่ซับซ้อน เส้นทางจราจรดี อยู่ไม่ไกลจากตัวเมือง และวัดยังมีเว็บไซต์เพื่อให้ข้อมูลและข่าวสารอีกด้วย ภาพรวมจึงอยู่ในระดับพึงพอใจมาก

5.6 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1) จากผลวิจัยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า ด้านสิ่งดึงดูดใจประสบปัญหาเรื่องความสะอาดภายในบริเวณวัด และสถานที่เช่าวัดอุ้มงคลที่อยู่ลึก และไม่สามารถแยกออกได้ว่า สถานที่นั้นเป็นสถานที่เช่าวัดอุ้มงคล หรือเป็นกุฏิ ผู้จัดทำวิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงว่า ควรมีป้ายบอกให้ชัดเจน หรือ แยกสถานที่เช่าวัดอุ้มงคลออกมาจากกุฏิ และควรตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มองเห็นได้ง่าย เพื่อนักท่องเที่ยวจะได้เกิดความสนใจ เพราะจากผลการศึกษาลักษณะทาง

ประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า มีเพศชาย พอกันกับเพศหญิง และเพศชายจะมีความสนใจเรื่องวัตถุมงคลส่วนในเรื่องความสะอาดของบริเวณวัด ควรมีคน ทำความสะอาด ปิดกวาดขึ้นเป็นประจำ เพื่อให้วัดสะอาด ร่มรื่น และน่าชื่นชมจากนักท่องเที่ยว

2) จากผลวิจัยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ประสบปัญหาเรื่อง ห้องน้ำไม่เพียงพอ ที่จอดรถไม่มีความเป็นระเบียบ และการบริการให้ข้อมูล สถานที่ยังมีความบกพร่อง จากการศึกษาพื้นที่ที่ทราบว่าวัดมีพื้นที่น้อย จึงไม่อาจสามารถขยายห้องน้ำได้เพราะพื้นที่มีขีดจำกัด แต่ผู้จัดทำวิจัยมีความเห็นว่าภายในวัดมีห้องน้ำหลายจุด แต่จุดละ 2-3 ห้อง นักท่องเที่ยวอาจมองว่าไม่พอเพียง จากการศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ส่วนมากเป็นเพศหญิง เพศหญิงจะให้ความสำคัญเรื่องห้องน้ำอย่างมาก คณะผู้จัดทำวิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่าควรจัดโซนพื้นที่ห้องน้ำโดยเฉพาะ และแยกเป็นหญิงชาย โดยไม่ต้องกระจายเป็นหลายจุด แต่สร้างหลายๆห้องในพื้นที่เดียว และถ้าจะดีมีการตกแต่งให้สวยงามก็สามารถเป็นจุดเด่นได้

ส่วนเรื่องสถานที่จอดรถ ตามผลจากพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ส่วนมากจะเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว สถานที่จอดรถจึงมีความสำคัญ ควรจัดสรรพื้นที่จอดรถให้เป็นระเบียบ มีพื้นที่สำหรับที่จอดรถโดยเฉพาะ และมีความปลอดภัย เนื่องจาก ณ ตอนที่ลงพื้นที่ยังไม่มี การจัดสรรพื้นที่จอด ทำให้นักท่องเที่ยวจอดข้างโบสถ์บ้าง หน้าโบสถ์บ้าง ทำให้บดบังความสวยงามของสิ่งก่อสร้างภายในวัด สุดท้ายเรื่องการบริการให้ข้อมูล ณ สถานที่ ควรมีป้ายติดไว้ เช่น ติดต่อสอบถาม หรือ หน่วยบริการข้อมูล เพราะบางทีนักท่องเที่ยวไม่กล้าเข้าไปสอบถาม เพราะไม่มีป้ายเขียนบอกไว้ให้ชัดเจน

3) จากผลวิจัยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ประสบปัญหาเรื่องการประชาสัมพันธ์ จากผลการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย ส่วนมากจะรู้จักวัดศรีอุทุมพรจาก เพื่อน แพน ญาติ หรือบุคคลอื่น และมีนักท่องเที่ยวชาวไทยที่รู้จักวัดศรีอุทุมพร จากอินเทอร์เน็ต สื่อออนไลน์ ร้อยละ 82.00คณะผู้จัดทำวิจัยมีข้อเสนอแนะว่า สื่อออนไลน์มีความสำคัญมาก และเป็นฐานในการกระจายข้อมูลที่ใหญ่มากในปัจจุบัน ทางวัดศรีอุทุมพรเองก็มีเว็บไซต์ และFacebook Fan page ควรจะมี QR Code ติดไว้ยังสถานที่บริการข้อมูลเพื่อการประชาสัมพันธ์ที่รวดเร็ว และกระจายข้อมูลได้กว้างขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารoundต่อไป

1) ควรศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับสถาปัตยกรรม สิ่งก่อสร้าง และศิลปะภายในวัด ควรเพราะสำหรับเวลาลงพื้นที่เก็บแบบสอบถามในการวิจัย เมื่อนักท่องเที่ยวถามต้องตอบได้

2) ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกภายในวัดให้ครอบคลุม ว่ามีสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรบ้าง

3) ควรศึกษากิจกรรมต่างๆภายในวัด ว่ามีกิจกรรมอะไรบ้างสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อจะได้แนะนำนักท่องเที่ยว และให้ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง เมื่อนักท่องเที่ยวถามในระหว่างทำการเก็บข้อมูล

บทที่ 6

บทสรุปผู้บริหาร

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองตามนโยบายของรัฐบาลและจังหวัดนครสวรรค์ก็เป็นหนึ่งในการท่องเที่ยวเมืองรอง 55 จังหวัด เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล จังหวัดนครสวรรค์ จึงร่วมแคมเปญต่างๆของรัฐและมีการพัฒนาการท่องเที่ยวด้านต่างๆเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครสวรรค์เพิ่มมากขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดนครสวรรค์ โดยผู้วิจัยเลือกทำการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ พฤติกรรมนักท่องเที่ยว และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ เพราะวัดศรีอุทุมพร เป็นหนึ่งในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในโครงการสุขใจสายใยวัฒนธรรมไทย-จีน นครสวรรค์ พิจิตรอีกด้วย จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเพื่อที่จะสามารถนำผลจากการวิจัยครั้งนี้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาวัดศรีอุทุมพรให้นักท่องเที่ยวเกิดสนใจและเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

งานวิจัยเรื่องนี้จึงมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพรตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 4) เพื่อเปรียบเทียบลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยตัวอย่างประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์จำนวน 400 คนโดยใช้แนวคิดของการเปรียบเทียบประชากรของทาร์ยามานะในการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากจำนวนประชากรทั้งหมด 1,803,791คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560) ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การหาสถิติเบื้องต้น ได้แก่ ค่าร้อยละ การแจกแจงความถี่ และค่าเฉลี่ย และการหาสถิติขั้นสูง ได้แก่ การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้สถิติทดสอบค่า T-test และมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test หรือ ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า ส่วนมากเป็นเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุ 20-30 ปี ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพค้าขาย หรือ ธุรกิจส่วนตัว และสถานภาพสมรส ผลการศึกษา พฤติกรรม

นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ส่วนมากรู้จักวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จากเพื่อน แฟน ญาติ หรือ บุคคลอื่น โดยมีจุดประสงค์หลักคือ มาสักการะสังฆารหลวงพ่อกุศล จะเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว และมากับครอบครัว ทั้งนี้นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนมากมากกว่า 5 ครั้ง และส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีต่อวัดศรีอุทุมพรจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ผลการศึกษาการเปรียบเทียบลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ทั้ง 3 ด้าน พบว่า 1) ด้านสิ่งดึงดูดใจเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และสถานภาพ มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน 2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ สถานภาพ มีความพึงพอใจแตกต่างกัน และ 3) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และสถานภาพ มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บรรณานุกรม

- คณิต ดวงหัตถ์ (2537) สุขภาพจิตกับความพึงพอใจในงานของข้าราชการตำรวจชั้น ประทวนใน
เขตเมือง และเขตชนบท ของจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จารุวรรณ กมลสินธุ์ (2558) วิจัยเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาวัดศรีวงค์ อำเภอเมือง
นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์. มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา
- ชลิตา เฉลิมรักษาติ (2560) วิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อวัดร่องขุน
จังหวัดเชียงราย. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- ณัฐพล เนียมแก้ว (2560) วิจัยเรื่อง พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อ
วัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง.
มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
- ดวงกมล บุญทวีทรัพย์ (2555) วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่
เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- เทิดชาย ช่วยบำรุง (2551) การท่องเที่ยวไทยนานาชาติปี พ.ศ.2551. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อ
การพัฒนาการท่องเที่ยวไทย.
- ธนกฤต สุทธินันท์โชติ (2558) วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยใน
อุทยานแห่งชาติธารเสด็จเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
- บุญเลิศจิตตั้งวัฒนา (2548) การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- บุญเลิศจิตตั้งวัฒนา (2548) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวธุรกิจที่ไม่มีวันตายของประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่
ที่ 1 กรุงเทพมหานคร: ซี.พี.บุ๊ค สแตนดาร์ด.
- ราชบัณฑิตยสถาน (2542) ความพึงพอใจ. ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์.
- วิรุฬ พรรณเทวี (2542) ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของหน่วยงาน
กระทรวงมหาดไทยในอำเภอเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
วรรณ วังษ์วานิช (2546) ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2541) การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ: บริษัท อีระฟิล์มและ
ไซเท็กซ์ จำกัด
- สุภัททา ปินตะแพทย์ (2542) พฤติกรรมมนุษย์และการพัฒนาคน. กรุงเทพฯ:
สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

- Cohen, E. (1979). „A Phenomenology of Tourist Experience”, *Sociology*, 13, p. 179-201.
- Cooper, C., & Boniface, B. G. (1998). *Geography of travel and tourism*. UK: Butterworth Heinemann.
- Collier, A., & Harraway, S. (1997). *Principles of tourism*. Auckland: Longman.
- Cronbach, L. J. (1963). *Educational Psychology*. New York: Harcourt Brace And World, Inc
- Good, C. V. (Ed.). (1973). *Dictionary of education* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Kotler, Philip. (2003). *Marketing Management*. 11th ed. Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
- Likert, Rensis A. (1961). *New Patterns of Management*. New York: McGraw-Hill Book Company Inc.
- Perreault, W. D., Dorden, D.K. and Dorden, W.R. (1979). „A Psychological Classification of Vacation Life-styles”, *Journal of Leisure Research*, 9, p. 208-224.
- Quirk, R. (1987). *Longman dictionary of contemporary English* (2nd ed.). London, England: Richard Clay Ltd.
- Vroom, V. H. (1990). *Manage people not personnel: Motivation and performance appraisal*. Boston: Harvard Business School Press.
- Wolman, B. B. (1973). *Dictionary of behavioral science* (1st ed.). New York: Van Nostrand.
- Yamane, T. (1967). *Statistics, an introductory analysis* (2nd ed.). New York: Harper and Row.
- กรุงเทพมหานคร (2561) ททท.เร่งสร้างมาตรฐานการท่องเที่ยวเมืองรอง. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2562. จาก <http://www.bangkokbiznews.com/pr/detail/39637>
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2562) ข้อมูลวัดศรีอุทุมพร. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2562. <https://thailandtourismdirectory.go.th/th/info/attraction/compare/itemid/446?fbclid>
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครสวรรค์ (2561) ททท.นครสวรรค์ เชิญชวนเที่ยวจังหวัดนครสวรรค์. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2562. จาก <http://www.tourismnakhonsawan.org/th/home/>

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครสวรรค์ (2561) ข้อมูลจังหวัดนครสวรรค์. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2562. จาก <http://www.tourismnakhonsawan.org/th/view-province>

ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว. (2561).แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสืบค้นเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน2562. จาก <http://www.tourism-dan1blogspot.com/>

ชวัลนุช อุทยาน (2551) พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. การท่องเที่ยว มทร.กรุงเทพ. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2561. จาก touristbehaviour.wordpress.com/1/

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2560)สรุปสถานการณ์ท่องเที่ยวภายในประเทศ เป็นรายจังหวัด พ. ศ. 2552-2560.สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2562. จาก

<http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/17.aspx?fbclid>

สวัสดีเที่ยวทั่วไทย (2560)สถานที่ท่องเที่ยวในนครสวรรค์. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2562. จาก <https://www.sawadee.co.th/thai/nakhonsawan/attractions.html>

World of tourism (2011) รูปแบบการท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2562. จาก

<https://tourismatbuu.wordpress.com/ความรู้เบื้องต้นการท่องเที่ยว/รูปแบบการท่องเที่ยว/>

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

กรณีศึกษาวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

คำชี้แจง: แบบสอบถามนี้เป็นการศึกษาข้อมูลวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาวัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์สรุปผล

ส่วนที่ 1 : แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ในช่อง ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ

- ☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง

2. อายุ

- ☐ 1) 20-30ปี ☐ 2) 31-40ปี ☐ 3) 41-50ปี
☐ 4) 51-60ปี ☐ 5) 61ปีขึ้นไป

3.ระดับการศึกษา

- ☐ 1) ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น ☐ 2) มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
☐ 4) อนุปริญญา/ปวส. ☐ 5) ปริญญาตรี ☐ 6) สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

- ☐ 1) นักเรียน/นักศึกษา ☐ 2) รับจ้างทั่วไป ☐ 3) ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
☐ 4) พนักงาน/ลูกจ้างบริษัท ☐ 5) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ☐ 6) อื่นๆ (โปรดระบุ.....)

5.สถานภาพ

- ☐ 1) โสด ☐ 2) สมรส ☐ 3) หย่าร้าง/แยกกันอยู่/หม้าย
☐ 4) แฟน/คู่รัก

โปรดพลิกด้านหลัง

ส่วนที่2: แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพร
ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. ท่านรู้จักวัดศรีอุทุมพรจากแหล่งใด

☐ 1) เดินทางผ่านมา	☐ 2) ป้ายโฆษณา	☐ 3) จากเพื่อน แฟนญาติ /บุคคลอื่น
☐ 4) สื่อโทรทัศน์	☐ 5) สื่อสิ่งพิมพ์เช่น แผ่นพับ	☐ 6) สื่อสังคมออนไลน์/อินเทอร์เน็ต
☐ 7) อื่นๆ(โปรดระบุ.....)		

2. ท่านมีจุดประสงค์หลักในการมาท่องเที่ยวครั้งนี้ ตรงกับข้อใด(ท่านสามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1) ทำบุญตักบาตร	☐ 2) ศึกษาวัฒนธรรม	☐ 3) สักการะสิ่งขลังหลวงพ่ोज้อย
☐ 4) ให้อาหารพระพร	☐ 5) ถ่ายรูป	☐ 6) เพื่อนชวน
☐ 7) ปฏิบัติธรรม	☐ 8) ศึกษาหาความรู้	☐ 9) ชมความงามของสถาปัตยกรรม
☐ 10) เช่าวัดถ้ำมงคล	☐ 11) อื่นๆ (โปรดระบุ	

3. ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง

☐ 1) รถยนต์ส่วนตัว	☐ 2) รถจักรยานยนต์	☐ 3) รถรับจ้าง
☐ 4) รถประจำทาง เช่น รถเมล์ รถสองแถว	☐ 5) อื่นๆ(โปรดระบุ	

4. ผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยวครั้งนี้

☐ 1) คนเดียว	☐ 2) เพื่อน	☐ 3) ครอบครัว
☐ 4) แฟน/คู่รัก	☐ 5) อื่นๆ (โปรดระบุ.....)	

5. ท่านเคยมาท่องเที่ยววัดศรีอุทุมพรแล้วกี่ครั้ง

☐ 1) ครั้งแรก	☐ 2) 2 ครั้ง	☐ 3) 3 ครั้ง
☐ 4) 4 ครั้ง	☐ 5) 5 ครั้ง ขึ้นไป	

6. ท่านมีภูมิลำเนาอยู่ที่ใด

☐ 1) จังหวัดนครสวรรค์	☐ 2) กรุงเทพฯ	☐ 3) ต่างจังหวัด(โปรดระบุ.....)

ส่วนที่ 3: แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดศรี

อุทุมพร ต้าบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง □ ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

องค์ประกอบการท่องเที่ยว (3 A's)	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านสิ่งดึงดูดใจ					
1.สถาปัตยกรรมมีความสวยงาม เป็นเอกลักษณ์ทาง วัฒนธรรม และทรงคุณค่า					
2.บริเวณวัดสะอาด เป็นระเบียบ และเงียบสงบ					
3.มีสถานที่เข้าวัดถ่มงคเพื่อนำไปบูชา					
4. มีโบสถ์ลอยฟ้า เสาร้อยต้น ประดับตกแต่งด้วยเครื่องขามเบญจรงค์ ช้อนเงิน ช้อนทอง สวยงาม					
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก					
1.มีสถานที่จอดรถเพียงพอ					
2.มีห้อง/สำหรับคนพิการ สะอาดและเพียงพอ					
3.มีสถานที่บริการข้อมูลและแผ่นพับ					
4.มีทางลาด รถเข็น/wheel chair สำหรับผู้สูงอายุ และคนพิการ รวมถึงห้องปฐมพยาบาล					
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว					
1.เส้นทางจราจรเดินทางสะดวกและปลอดภัย					
2.มีป้ายบอกทางและสัญลักษณ์เตือนอย่างชัดเจน					
3. วัดเข้าถึงง่าย อยู่ไม่ไกลจากตัวเมือง					
4. มีเว็บไซต์ของวัดศรีอุทุมพรเพื่อการเข้าถึงข้อมูลอย่างรวดเร็ว					

ส่วนที่4: ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ขอขอบพระคุณมากค่ะ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล : นางสาวจรรุวรรณ กมลสินธุ์
ภูมิลำเนา : จังหวัดนครสวรรค์
ที่อยู่ : 13/1 หมู่ 6 ตำบลหนองกรด อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัด
นครสวรรค์ 60240
การศึกษา : บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พ.ศ. 2547
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง : ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรระดับปริญญาตรี
กรณีเทียบโอนประสบการณ์ (ภาควันอาทิตย์)

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ-สกุล : นางสาวอรรรณ เกิดจันทร์
- ภูมิลำเนา : จังหวัดนครสวรรค์
- ที่อยู่ : 13/1 หมู่ 6 ตำบลหนองกรด อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัด
นครสวรรค์ 60240
- การศึกษา : ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ สาขาการท่องเที่ยว
และการโรงแรม
ปริญญาโท มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม
สาขาการจัดการท่องเที่ยว
- ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง : อาจารย์พิเศษสาขาวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว